

İDARE

Dâhiliye Vekâletinin Aylık Mecmuası

Yıl: 13

Birinci Teşrin 1940

Sayı: 153

RESMÎ KISIM

Nutuklar	2321
Tayinler	2333
Takdir edilenler	2337
Kanunlar	2341
T.B.M.M. kararları	2373
Mülki Teşkilat	2379
Takaüt ve yetim aylıkları	2412

Osmanbey Matbaası
1940

Resmî kısım

Nutuklar

Özü:

Cumhur reisiniz ismet İnönü tarafından Siyasal Bilgiler okulunda söylenen nutuk

1— Arkadaşlar;

Siyasal Bilgiler Okulu memleketimizin idare hayatına her sene seçme uzuvlar yetiştiren en kıymetli müesseselerimizden biridir. Diğer büyük ilim müesseselerimiz mezun verirken ve tahsillerini bitirenleri hayata çıkarırken onlara serbest mesleklerde de çalışma imkânlarını veriyor. Fakat bu müesseseyi bitirip çıkanlar, daha ilk günlerinde kendilerini devlete vakfetmek kararı ile işe başlıyorlar. Serbest hayatı en zayıf ihtimal olarak göz önünde tutuyorlar; ömürlerini millet hizmetine bağışlıyorlar. Memlekete, faydalı olmağı maksatlı arma uygun buluyorlar, başlıca resmî idare mekanizması içinde vazife alıyorlar vardır.

Arkadaşlar;

Büyük bir milletin hizmetine girmek üzeresiniz. Bu milleti anane olarak, aile olarak sevmekten daha fazla, temiz bir aşkla hissetmelisiniz. İdare hayatında İktisat ve Maliye sahasında ve her sahada milletimizle temas ettiğiniz zaman onun kudret ve isteklerini yakından göreceksiniz.

Size bu müessesede mümkün olduğu kadar kuvvetli bilgi vermeğe çalışıyoruz. Kabul etmelisiniz ki, size burada mümkün olduğu kadar en-

gin ufuklar açmağa çalışıyoruz. Zira hayatta çok geniş bir bilgiye ihtiyacımız vardır. Ancak bütün bunlar, bundan sonraki tetkik ve çalışmalarınız için anahtar maiyetindedir:

Memleketin idare hayatında milletimizin temas edeceğiniz işleri pek çoktur. Memleket mevzularının hepsine taalluk eden bilgileri, size burada, en ince teferruatına kadar vermek, hiç birimizin iddiası değildir. Bu, sizin ihtiyaçlar karşısında tesadüf edeceğiniz mevzuları öğrenmek ve tanımak için göstereceğiniz gayrete birinci derecede bağlıdır.

Arkadaşlar;

Bu mevzua temas edişimin sebebi şudur: Müesseseyi bitirmekle ilmin bitmediğini, ancak lâzım olan bilgileri elde etmek için bunların size anahtar olarak verildiğini göstermektir. Mâliyede, iktisatta, idarede, siyasette sizin esas rolünüz, aldığınız vazifeyi, bulduğunuz çarkı en iyi şekilde işletmek değildir. Bundan daha fazla olarak, yeni ihtiyaçları önleyecek ve memleketi ilerletecek tedbirler bulup tatbik etmeniz asıl vazifeniz olacaktır. Mütemediyen araştırmayı isteyen bir mesleğe gireceksiniz. Bu memlekette teşkilatçı, kurucu ve bulucu bir mesleği seçtiğinizi ilk günden hatırlayınız. Kuruculuk ve buluculuğu yalnız zekâ yapmaz. Bunlar, büyük mikyasta bilgiye, tetkike ve tecrübeye ihtiyaç gösterir. Onun için öğrendikleriniz çok kıymetlidir. Fakat öğrenecekleriniz, geniş mikyasta önünüzde açıktır. Bu açığı, vazife başındaki çalışmalarınızla kapayacaksınız.

Arkadaşlar;

Memuriyet hayatında nefsinize itimadınız, ilk günden itibaren esaslı bir vasfınız olmalıdır. Eyi öğrenmek ve öğrendiğini emniyetle tatbik etmek ruh hali, size hâkim olmalıdır. Nefsinize itimadınızla bu söylediğim büyük ihtiyacı daima hatırlınızda tutarsınız kendinize itimadın taşkın hale gelmesine katıyen mani olursunuz. Âmirleriniz size her zaman eyi yol gösterecekler ve eyi muamele edeceklerdir. Âmirlerinizden eyi muamele görmeğe emniyetle bakınız. Fakat hayatta biliniz ki, hazmı güç olan muamele eyi muameledir. Bir insanı sert idare etmek kolaydır. Teveccüh gören memurun mütemediyen eyi muameleye hak kazanması çok güçtür. Teveccüh ve eyi muamele karşısında insan, kendini kaybetmeme-

lidir. Bu da, ilerlemek ve muvaffak olmak için başlıca amildir.

Demek istiyorum ki, kendi nefsinize olan itimadınızla âmirlerinizi s:ze kolaylık göstermeğe teşvik etmek, sizin elinizdedir. Kendinize inancınız hiç sarsılmamalıdır. En sert, sizden çok yaşlı muhitlerde bile lâyük olduğunuz mevkii tutabilmenin şartı nefsinize hürmetinizdir. Nefse hürmet terbiyesi yerinde ve temiz ahlâklı olan kimselere en yaşlı ve en çetin bir muhit içinde bile en sayılan bir mevkii kazandırır.

Arkadaşlar;

Sizi; buraya, Siyasal Bilgiler okuluna girmeğe karar verdiğiniz andan itibaren millete hizmeti yüreklerinize yerleştirmiş olarak kabul ediyoruz. Sizin, gösterişli vaziyetleri düşünmekten ziyade kendi vicdanınızı tatmin edecek surette millete hizmet edeceğinize kani bulunuyoruz.

Türk milleti içinden yetişiyorsunuz. Türk milleti, İdare hayatınızda göreceksiniz ki, tasavvur edemeyeceğimiz kadar ince görüşlüdür; Güç beğenir ve kusur arar değildir. Elverir ki, vazifede bulunanların ciddî ve idealle çalışıklarına kani olsun.

Arkadaşlar;

Size eski zamanların bu memlekete bıraktığı birçok fena huylardan bahsetmeyeceğim. Eski kusurlar, Cumhuriyet ailesinde unutulmuştur. Doğruluğu artık aramızda başlıca bir meziyet saymayacak kadar ileriyiz. Eyi vasıflar dediğim zaman ileri ve istikbali açık Türkiye'nin istediği yüksek vasıfları anlıyorum. Onlara kendinizi hazırlamalısınız; bunu istiyorum

Sizin bu müesseseden yetişen geçmişleriniz bu memlekette eyi nam bırakacak şekilde çalışmışlar; şan ve şeref kazanmışlardır. Sizin de bu bakımdan, anane olarak onlara ve içinde bulunduğunuz müesseseye borçlarınız vardır. Sizin hayatınızı takip ederken ekseriyetle intibaim o dur ki buradan yeni yetişen arkadaşlar bize, istikbal için daha fazla ümit verecek vaziyettedirler. Sizi, Bu memleketin istikbaline, Salahiyetle, Yüksek insanı ve vatanperver vasıflar ile hâkim olmağa hak kazanmış birinci derecede ümit verici unsurlar olarak karşılıyor. Sizin muvaffakiyetiniz, Millete geniş ölçüde hizmettir. Sizden çok hizmet bekliyoruz. Te-

miz hizmetler göreceğinize emin bulunuyorum.

Milletlerin çok mücadeleci ve çok yırtıcı oldukları bir zamanda yeni Türkiye'nin, Yüksek, parlak Türkiye'nin İstikbaline hüküm etmek üzere yetişecek arkadaşlardan, büyük hizmetler ve çok yüksek vasıflar beklediğimizi tekrar ederim. Bu vasıflar sizde vardır. Kanınızda vardır. Zira bizim milletimiz, Milletlerin en büyüğü en şerefliisidir.

**Sayın Başvekil Refik Saydamın 11 inci tasarruf ve yerli
mallar haftası münasebet ile irat buyurdıkları açış**

Nutku

«— **Aziz yurttaşlarım:**

On bir seneden beri tasarruf ve yerli mallar haftası, Cumhuriyet idaresinin kuvvet ve hız veren havası içinde Millî hayatımızın sayılı tezahürlerinden biri olmuştur. Bunu hazırlayan Millî İktisat ve Tasarruf Cemiyetine teşekkür ve takdirlerimi, cemiyetin memlekete yarattığı harekete ön olanlara ve ona ayak uyduranlara en iyi temennilerimi, hepimize saygılarımı sunarım.

Millî iktisat ve tasarruf hareketi, tembelliğin verdiği vücut gevşekliğine çalışkanlığın vereceği gönül rahatına üstün tutan, işten kaçmanın sefalet ve perişanlığı yerine iş çıkarmanın zevkini ayıran bir hareketin ifadesidir. Şaşmayan tesiri: ferdin hayatında olduğu gibi, daha geniş ve daha derin olarak, milletin hayatında da kendini gösteren bir harekettir. Onun içindir ki, hükümetin bu mevzuda yaptığı ve yapmayı tasarladığı işlere dair hükümet reisinin vereceği izahatla tasarruf ve yerli mallar haftasını açmak, adet olmuştur.

Bundan sekiz yıl evvel, üçüncü tasarruf ve yerli mallar haftasını açarken, Millî Şefimizin verdikleri direktif şu idi: «Nefsimiz, memleketin İktisadî kudret ve istikbaline itimat ederek çok hevesle çalışmak, katı bir itimatla mücehhez olarak çok çalışmak, sarf ettiğimiz gayretlerin mutlak ve mutlak müspet semere vereceğine inanarak çalışmak, Bizim Şiarımız işte bu olacaktır».

Sayın arkadaşlarım;

Senelerden beri, bağırımız bu olmuş bugünkü millî iktisat sistemimiz, o sayede kurulmuştur.

Milletler arasındaki mücadeleler, evvelce bilinen askerî savaş şeklindeki manzarasını çoktan değiştirmiş, tatbik ve tesir sahası çok daha geniş İktisadî harp halini almıştır Milletimizin İktisadî teşkilât ve kudreti, bu mücadelenin umumî akıbetine yakından tesir edecek bir ehemmiyet iktisap etmiş bulunmaktadır. Bu bakımdan mütalaa edilince, memleketimiz, Umumî harp zamanındaki haliyle kıyas edilmeyecek derecede üstün bir vaziyettedir. Bunu, sınai ve zirai istihsal teşkilâtından münakalat vasıtalarına kadar, Millî iktisadın her sahasında görmek mümkündür.

Aziz dinleyicilerim;

Yeni Türkiye'yi tanımayanların elde edilen bu neticeleri bir hayal, henüz tanımayanların ise bir gaye zannettikleri zamanlar çok uzakta değildir. Fakat Türk Milleti ve hükümeti için, bunlar, muayyen müddete ait birer programdan ibarettir. Bu programları tahakkuk ettirmek için millet ve hükümet el ele vererek çalışmış ve birçok müşkülâta rağmen muvaffak olmuştur.

Millî İktisat ve tasarruf icaplarını evvelâ kendilerinde tatbik eden Hükümet, denk bütçe prensibi, varidat sisteminin İktisadî bünyemize uygun ve bunun inkişafına müsait bir şekilde tanzimi, sarfiyatının müsmir hizmetlere tahsisi, Millî paranın istikrarı, döviz vaziyetinin ıslahı, memleketin gerek Millî Müdafaa, gerek iktisat ve Nafia bakımından süratle teçhize mevzularında öteden beri tatbik ettiği yolu taassupla muhafaza etmektedir.

Dünya siyasî vaziyetinin, ne yolda inkişaf edebileceğini tahmin etmek hayli müşkül olan kararsızlığı karşısında almaya mecbur olduğumuz esasi, tedbirlerin icap ettirdiği fevkalâde sarfiyatı, bütçe muvazenesini ve Millî paranın istikrarına tesir etmeyecek membalardan karşılamaya azami dikkat ve itina gösteriyoruz.

İçinde bulunduğumuz vekâlete şartlara ve bilhassa gümrüklerde alma vergilerin çok mühim nispette azalmış olmasına rağmen, Umumî

istihsalâtımızın şimdide kadar olan şeyleri, varidat muhammenatını tahakkuk ettirebileceğimizi göstermektedir.

Bu yıl ziraî istihsalâtımız, son yıllar vasatilerinin bir az üstünde olmuştur. Elde ettiğimiz yekûnlar, memleketin istihlâk miktarı ile yıllık ihtiyat payı mecmuundan fazladır. Bilhassa Orta Anadolu da mahsul, çiftçilerimizi memnun bırakan bir bolluktur. Müstahsil, iyi pazar şartları karşısındadır.

Memleketimizin başlıca Ziraat mahsullerinden olan buğday ve diğer hububat nevelerinin fiyatları ve satışı işleri hükümetçe, müstahsilin menfaatini en iyi koruyacak şekilde tanzim edilmiştir.

Muhtelif Ziraat sahalarında ve muhtelif mevzular üzerinde senelerden beri muntazaman bir program dâhilinde inkişaf ettirdiğimiz mesaiye devam etmekteyiz. Bu sene memleketin bilhassa Ziraat aletlerde teşhizi için mühim paralar tahsis ettik. Memleket iktisat sisteminin temelini teşkil eden Ziraat işleri, her zaman olduğu gibi düşündüklerimizin başında gelecektir.

Millî sanayimiz, bugünkü medeniyetin istinat ettiği demir ve kömür temel sanayimden kimya sanayiine, harcı âlem istihlâk ve gıda maddeleri sanayiine kadar ögünülebilecek bir ehlak şeklinde kademe kademe yükselmektedir.

Kömür havzamızdaki ocakların tek idare altında devletçe işletilmesi tahakkuk ettirilmiş bulunmaktadır. Bu tedbir, yalnız madencilüğümüz için değil, bütün İktisadî bünyemiz ve sistemimiz için ehemmiyeti haizdir. Filhakika, kömür istirahatimizin fevkalâde şerait içinde dahi artmakta bulunmasına rağmen ne vardığımız istihsal rakamları, ne artış nispeti havzamızın zenginliği ve iç ve dış piyasaların ihtiyaç ve talepleri karşısında bizi tatmin edecek dereceye varmış değildi? Kömür ocaklarını, yüksek teknik ve büyük sermaye ile teşhiz suretiyle istifade edilebilecek hale getirmek mecburiyeti vardı. 1939 da (2.695 000) tondan ibaret bulunan istihsalâtı, aldığımız tedbirler sayesinde 1941 içinde üç milyon civarında kabul edebileceğimizi söylersem, Havzada beklediğimiz yeni inkişaf hakkında bir fikir verebilirim, zannediyorum.

Diğer taraftan havzada, İçtimaî tesirler ihdası ve bilhassa işçinin

hayat şartlarının İslahı da, iktisadî istismar ile aynı zamanda yürütülmektedir.

Linyitlerimizin ve bilhassa garp linyitlerinin istisalâtında büyük terakki vardır.

Kömür ve linyitlerin istihsal işleri gibi, satış ve tevzi işlerinin de ihtiyaca göre arızasız ve muntazam bir şekilde ifası için bazı tedbirler aldık, daha da alacağız.

Bakır madenlerimiz de artık tamamen menfi bir işletmeden bahsedilebilir Ergani ve Kuvarsan bakır madenlerimizde istisalât artmakta ve Millî müdafaamızın talep ettiği Yüksek evsafda bakırın elde edilmesi temin edilmiş bulunmaktadır.

Dünya sanayiinin kıymetli madenlerinden biri olan ve bizim için ehemmiyetli bir döviz membaı teşkil eden krom istihsali de genişletilmiştir.

Divriği'nin Demirağ'ı fabrikalarımızı besleyecek demiri muntazam vermektedir.

Maden arama işlerimiz her sahada ve geniş mikyasta dikkat ve gayretle yürütülmektedir. Raman dağında petrol bulunmuş olması, geçen yılın ümit verici hareketlerinden biridir. Bir taraftan bulunan petrol damarı İncelenmekte, diğer taraftan yeni damarlar araştırılmaktadır. Türk kömürü ve Türk Demiri gibi, Türk petrolünden işletmelerimiz arasına girdiği gün, İktisadî bünyemiz yeni bir kuvvet bulacaktır.

Sanayileşme hareketimiz, inkişaf seyrini muhafaza etmektedir. Karabük demir ve çelik fabrikalarının istisalâtındaki inkişaf memnuniyet verici bir şekildedir. Bu fabrikalar, daha şimdiden Millî Müdafaamız ve Millî sanayimizin kendisinden beklediği vazifeyi yapmaya başlamıştır. Burasının aynı zamanda Türkiye'nin büyük bir kimya sanayi Merkezi olması için her şey yapılmaktadır.

Şeker fabrikalarımızın geçen seneki istihsalâtı yüz bin tona yaklaşmıştır. Bu senede aynı istikamette çalışmaktadır. Umumî harbin sıkıntılı günlerini yaşayan ve hatırlayanlar, bunun ne demek olduğunu pek i/i takdir ederler. Şeker fabrikalarının faaliyetinden pancar eken Türk tüylüsüne düşen hisse altı milyon lira kadardır. Pancarın mubayaa fiyatı

kilo başına 1938 de otuz para iken 1939 da kırk, 1940 da elli paraya çıkarılmıştır.

Hatta 1940 sonbaharında müstahsilin elli para üzerinden teslim ettiği ve parasını da aldığı eski pancara yeni bir fiyat farkı ödemeye de karar verilmiştir. Bu hal Cumhuriyet Hükümetinin, ziraî mahsullerimizi azamî derecede kıymetlendirmek ve köylünün refahını temin etmek hususunda gösterdiği hassasiyetin yeni bir misalidir. Müstahsil, önümüzde ki senede pancar ziraatına ehemmiyet verirse, emeğinin korunacağına emin olmalıdır.

Kâğıt sanayimiz büyük bir hamle yolundadır. İzmit Selüloz fabrikasının kurulması sona ermiştir. Bu suretle, şimdiye kadar hariçten gelen başlıca kâğıt ham maddesini dâhilden temin etmek ve gene kurulması bitmeye yaklaşan ikinci kâğıt fabrikamızda yakında faaliyete geçirmek mümkün olacaktır, kuruluşu ile iki misline çıkacak olan istihsalâtımız harcı âlem kâğıt ve karton ihtiyacımızı tamamen karşılama kâfi gelecektir.

Deri sanayimiz, hem halk, hem ordu ihtiyacımızı karşılamaya çalışmaktadır.

Dokuma sanayimiz bütün, sınai şubelerimiz arasında en çetin imtihanı geçirmektedir. İthalâtın hemen tamamen durması, ihtiyacımızı kendi iplik ve dokumalarımızla karşılamak vaziyetini doğurmuş ve bunda iftihar edilecek neticeler alınmıştır. Halen bütün tezgâhlar yerli iplikle çalışmakta; basma, kaput bezi, diğer renkli ve desenli bezler ve yünlü kumaş ihtiyacımız dâhilden temin olunmakta ve bilhassa Ordumuzun ihtiyacı, sırf kendi kumaşlarımızla karşılanmaktadır.

Hülâsa, bir taraftan tutunmak, bir taraftan inkişaf etmek gayretin de ve mücadelesinde olan sanayi ve maden işlerimizin bugünkü vaziyeti Cumhuriyet devri için hakikaten şerefli bir manzara arz etmektedir. Bu işleri yürütmenin her şeyden evvel, bilgi ve azimle birlikte büyük bir sermaye işi olduğu meydandadır. Bu sermayelere vücut vermek şerefli Cumhuriyet devrine nasip olmuştur. Cumhuriyet, Türkiye'si, İktisadî kalkınmasını kendisinin olmayan sermayelere bırakmazdı. Bugün vardığımız yer ve aldığımız yol, büyük Millî sermayeleri bizzat yaratmak suretiyle olmuştur. Bu sayededir ki, bize benzer memleketlerde eşi

bulunmayan büyük millî sermaye ve kredi teşekküllerine sahip bulunuyoruz. Ve inşa tesis, işletme plânlarımızı muvaffakiyetle tahakkuk ettirebiliyoruz Şurasını da kaydedeyim ki, hususî sanayi işlemlerine yatırılabilir Millî sermayeler için bütün imkânlar ve birçok teşebbüslerin kurulması fevkalâde kolaylaştırılmış ve bu hususta hükümetin muvafakatini almak kayıtları kaldırılmıştır. Bunların inkişafını hassasiyetle düşündüğümüze işaret etmeği lüzumlu görüyorum.

Aziz Yurttaşlarım;

Ticarî hareketler bakımından, geçen sene içinde memleketin iktisadi vaziyetini aydınlatacak başlıca hâdise ve hareketler hakkında da size malûmat vermek isterim.

1939 senesi haricî ticaret bilânçomuz 9 milyon lira kadar lehte bir farkla kapatılmıştır. 1941 senesinin 10 aylık ihracat ve ithalâtı arasındaki fark, gene ihracatın lehinde olarak 30 milyonu bulmaktadır. Ancak haricî ticaret muvazenesinin bu fevkalâde aktif vaziyetine işaret ederken bu seneki ihracatımızın ve bilhassa ithalâtımızın hacimlerinde mahsus derecede bir tenakus husule gelmiş olduğunu da kaydetmeliyim.

Mamafih, muharip olan veya harp dışında kalmakla beraber birçok tahdit tedbirleri alan memleketlerin dış ticaretlerindeki menfî tebeddülleri göz önünde tutarsak, bu tenakusun, içinde bulunduğumuz şartlar karşısında zarurî ve hatta normal olduğuna hükmedebiliriz.

Bilhassa şurasını tebarüz ettirmek isterim ki ihraç maddelerimize müşteri bulmamak gibi bir vaziyet karşısında değiliz. Bilâkis gerek mahsullerimize, gerek madenlerimize talep artmıştır. Ancak memleketimizin kendi ihtiyaçlarını, her ihtimali göz önünde tutan bir ölçüde karşılamak arzusu, mallarımızı elden çıkarmak hususunda ihtiyatlı hareket etmemize saik olmuştur. Bu hal, mallarımızı, satın almak isteyenler arasında bir seçmeyi zarurî kılmış ve ihracatımızı bize en lüzumlu olan maddeleri verebilen memleketlere tercihan satmak yolu tutulmuştur.

İthalâtımıza gelince, birçok memleketlerin koydukları ihraç memnuniyetleri ve bilhassa hariçteki münakalat güçlükleri, bu sahadaki azalmanın başlıca sebeplerini teşkil etmiştir. Mamafih dışarıdan ge-

tirilmesi zaruri olan maddeleri, muhtelif yollardan tedarik edebiliyoruz* ve etmekte devam edebileceğiz.

Aziz Yurttaşlarım;

Gıda maddeleri ithalinden tamamen müstağni bulunan memleketimiz Cumhuriyet idaresinin kurduğu İktisadi teşkilat sayesinde, diğer ihtiyaç maddelerinin en mühimlerini de dâhilden temin etmeye imkân bulabilmektedir. Bazı madde gurupların da zaman zaman talebin artması, bu maddelerin kifayetsizliğine işaret telâkki edilmeyeceği gibi, bu talep neticesinde aynı malların tükeneceğini zannetmekte doğru olmaz.

Vesile bulmuş iken, yurdumuzda görülen fiyat yükselişi mevzuuna, temas etmeden geçmek istemiyorum. Dünyanın geçirmiş olduğu buhranın akislerinden, memleketimiz de tamamen masun kalamazdı. Yurdun emniyeti, birçok maddelerdeki stok ve ihtiyatlarımızın takviye edilmesi lüzumunu doğurmuş ve bu suretle malların tevzi ve taksimin de yeni bir muvazene teessüs etmeye başlamıştır. Fakat yükselişleri bu istihale sırasında husule gelen bazı ani ve muvakkat sıkıntıların bir neticesidir.

Yükselmelerin en mühim kısmı, eşyanın menşesindeki fiyatın, yani maliyetin tekeffülünden ileri gelmektedir. Bünyeli mahiyette olan bu fiyat tahavvülleri karşısında, Hükümetin alacağı tedbir ancak, müspet sahada kalabilirdi. Nitekim Bu gibi mallardan dışarıdan gelenlerin daha geniş imkânlar dairesine de tedarikine ve dâhilde temin edilenlerin de azamî derecede istihsal edilmesine çalışılmaktadır.

Aziz Yurttaşlarım;

Bir sene evvel gene iktisat ve tasarruf haftası münasebetiyle: «Hükümet müteyakkızdır. Yersiz ve sebepsiz spekülâtif fiyat tekeffüllerine meydan verilmeyecektir.» Demiştin. Hükümet, bu sahadaki Millî korunma kanununun çerçevesi dâhilinde almıştır. Lüzum görüldükçe, bu kanunun cezai maddelerinin tatbikinde tereddüt edilmemiştir ve edilmeyecektir. Bazı ihtikâr teşebbüsleri, nüve halinde iken imha edilmiş ve yenilerinin baş göstermesine set çekilmiştir. Şurası memnuniyetle kaydedilmeye değer ki: Bu hâdiseler mahdut bir sahada kalmıştır.

Mamafih, fiyatları sebepsiz yere yükseltenleri cezalandırmakla iktifa etmemekteyiz. Fiyatların zarurî olarak tereffününü icap ettiren sebeplerin ortadan kaldırılmasına da bilhassa çalışmaktayız. Ve çalışacağız.

Hükümetin bu yolda almakta olduğu ve alacağı tedbirlerde, bütün yurttaşlarımın itimadını ve yardımını beklerim. Bunun içindir ki, lüzumundan fazla mal mubayaası suretiyle bir huzursuzluk havası yaratmaktan içtinap edilmesini bilhassa tavsiye ederim.

Aziz dinleyicilerim;

İktisadî hayatımızda çok mühim bir rolü olan bankalarımızdan da bahsetmeme müsaadelerinizi rica ederim.

Bir sene evvel, bu mali müesseselerimizin, sağlamlık ve halkın itimadına mazhariyeti bakımlarından geçirdikleri imtihandan hâsıl muvaffak olarak çıktıklarına kısaca işaret etmiştim. Bankalarımız, bu yüksek mevkiini muhafaza etmektedirler. Avrupa harbinin yeni ihtilâtlarına rağmen, kredi müesseselerimizdeki mevduatın seviyesi hemen hiç düşmemiştir. Bir taraftan bankalarımızın itibarına, diğer taraftan halkımızın temkinine delâlet eden bu güzel netice, memleketin her sahasında mevcut kredi hareketlerinin serbestçe inkişafına imkân vermiştir. Bankalarımızın muhtelif maksatlarla ve şekillerde açtıkları bu kredilerde, 1939 senesi Haziranına nispetle, bu senenin aynı ayında cem 'an 23 milyon lirayı mütecaviz bir tezayüt kaydedilmiştir.

Bu kredilerin, bilhassa Millî istihsali takviyeye matuf bulunmasına hususî bir, ehemmiyet verilmektedir. Fabrikalarımızın azami randımanla çalışmaları ne kadar matlup topraklarımızın da en geniş bir surette işlenmelerinin temini de o derece lüzumludur. Bu yolda alman tedbirler cümlesinden olmak üzere, Ziraat Bankasınca kredi şahsî hadlerinin yükseltilmesi ve sair bazı kolaylıklar gösterilmesi suretiyle müstahsilimize yapılan yeni yardımı kaydetmek isterim.

Memleketimizin sigorta sahasındaki inkişafına ayrıca temas etmeyi faydalı buluyorum. Yangın sigorta ücretleri tenzilâtından beklenen müspet netice tahakkuk etmiş ve sigorta edilen kıymetlerin yükünü bir sene zarfında 24 milyon lira kadar artmıştır. Hayat sigortalı şubesi

de ise Müemmen meblâğ yüzde 25 nispetinde bir tezyüt kaydetmiştir. Aynı sigorta şubesindeki ihtiyatları, yani Millî tasarrufun muhtelif şekillerinden birinin yekûnu ise 8 milyona yaklaşmıştır.

Aziz Yurttaşlarım;

Millî İktisadî sahasında, günün meseleleri sayılabilecek olan mevzulara kısaca temas etmiş oluyorum. Bu sahada Cumhuriyet İdaresinin başardığı işlerin ehemmiyeti hatta azameti, dünya vaziyetinin ihdas ettiği çok müşkül şartlara rağmen, memleketimizin iktisadî sahada herhangi bir sarsıntıya maruz kalmamış olması ile sabittir. Geçirdiğimiz ufak tefek sıkıntılar İktisadî teşkilâtını eskiden beri en iyi bir şekilde tanzime imkân bulmuş olan memleketlerde bile bu şerait altında görülebilecek nispetten ileriye geçmemiştir.

Bugünkü neticeleri elde etmeyi mümkün kılan amiller, Milletçe ve hükümetçe birliğimiz, beraberliğimiz, kendimize ve birliğimize itimadımız, vazifeye bağlılığımız hüsnu niyetimiz ve açık kalpliliğimizdir. Bugünkünden çok daha iyi günler göreceğimize eminim. Parolamız, Millî Şefimizin yukarıda arz ettiğim sözleri olmakta devam edecektir.

Nefsimize, memleketin İktisadî kudret ve istikbaline itimat edeceğiz, çok hevesle çalışacağız: Kat'î bir itimatla mücehhez olarak çok çalışacağız, sarf ettiğimiz gayretlerin mutlak ve mutlak semere vereceğine inanarak çalışacağız.

Kepinizi Hürmetle Selâmlarım...

Tayinler

Müdürlük Encümeninin 13/12/940 tarihli kararın örneğidir.

Sihhî sebeplerden dolayı vaki müracaatlarına binaen Muğla nüfus, müdürü Mithat Özdeş'in Balıkesir nüfus müdürlüğüne, Balıkesir nüfus müdürü Hikmet Çınar'ın açık bulunan Aydın nüfus müdürlüğüne almakta oldukları maaşlar ile nakillerine ve Gürpınar kazası nüfus memuru Arif Yurdakul'un açık bulunan Van vilâyeti nüfus müdürlüğüne terfian, tayinlerine karar verildi.

Kararname

16233

1 — Afyon mektupçusu Said Âdil Karaman'ın Edirne mektupçuluğuna, Maraş mektupçusu Aziz Üçok'un Erzincan mektupçuluğuna Kırşehir mektupçusu Sait Sayım'ın Aydın mektupçuluğuna, Erzincan mektupçusu Muzaffer Muhittin Dalkılıç'ın Kırşehir mektupçuluğuna, Edirne mektupçusu Saadettin Sönmez'in İsparta mektupçuluğuna, Ordu mektupçusu Mehmet Rıfat Toros'un Afyon mektupçuluğuna, Aydın mektupçusu Cevdet Anday'ın Giresun mektupçuluğuna, Elazığ mektupçusu Rauf Özdemir'in Ordu mektupçuluğuna, Giresun mektupçusu Aziz AYTEKİN'in Elazığ mektupçuluğuna, Gümüşhane mektupçusu Meraduh Necati Tosun'un Maraş mektupçuluğuna, Kayseri Mektupçusu Ali Neşet Katircioğlu'nun Erzurum mektupçuluğuna, Erzurum mektupçusu Yaver Soydaşın da Kayseri mektupçuluğuna naklen tayinleri tensip edilmiştir.

2 — Bu kararnamenin icrasına Dâhiliye Vekili memurdur.

15/11/940

1 — Hatay mektupçusu Refik Kuzucu'nun İzmir Mektupçuluğuna, Afyon mektupçusu Mehmet Rıfat Toros'un Hatay mektupçuluğuna, Edime mektupçusu Said Adil Karaman'ın Afyon mektupçuluğuna, İzmir mektupçusu Avni Oranın da Edirne mektupçuluğuna naklen tayinleri tensip edilmiştir.

2 — Bu kararnamenin icrasına Dâhiliye Vekili memurdur.

20/Kânunuewel/940

14811

Kararname Sureti

Kars Valisi Cevat Ökmen'in Ordu Valiliğine, İstanbul vali muavini Hüdai Karabasanında Kars Valiliğine, naklen tayinleri Dâhiliye vekilliğinin 29/11/940 tarih ve 8891 sayılı tezkeresiyle yapılan teklifi üzerine icra vekilleri heyetince 4/12/940 tarihinde kabul olunmuştur.

Kararname Sureti

Gümüşhane valisi Niyazi Mergen'in Ağrı valiliğine, Ağrı valisi Hasip Koylan'ın Gümüşhane valiliğine, Hakkâri valisi Sadullah Kuloğlunun Bingöl valiliğine, Gördes kaymakamı Rüştü Günday'ın da Hakkâri vali vekâletline naklen ve yeniden tayinleri Dâhiliye vekilliğinin 14/11/940 tarih ve 8177 sayılı tezkeresiyle yapılan teklifi üzerine icra vekilleri heyetince 19/11/940 tarihinde kabul olunmuştur.

Kararname 16269

1 — Biga kaymakamı Fehmi Tanuk'ın Çıldır kaymakamlığına, Bozüyük kaymakamı Hikmet Arar'ın Biga kaymakamlığına, Hizan kaymakamı Nurettin Özcebek'in Sungurlu Kaymakamlığına, Alanya kaymakamı Niyazi Akının Hizan kaymakamlığına, Sungurlu kaymakamı Adil Denктаş'ın Alanya kaymakamlığına, Mülkiye müfettişi Naci Rollas'ın Bozüyük kaymakamlığına ve Çıldır kaymakamı Şefik Erol'un da Ağrı vilâyeti mektupçuluğuna naklen tayinleri tensip edilmiştir.

2 — Bu kararnamenin icrasına Dahiliye Vekili memurdur.

4/1 Kânun/1940

Kararname

16250

1 — Birecik kaymakamı Nasuhi Korosman'ın Çorlu kaymakamlığına, Çorlu Kaymakamı Muzaffer Güvenin Erdek kaymakamlığına, Geyve kaymakamı M. Haşim Kovanın Şile kaymakamlığına, Şile kaymakamı İhsan Alfanın Çatalca kaymakamlığına, Galatça kaymakamı M. Cemal Babacın Babaeski kaymakamlığına, Babaeski kaymakamı Namık Karayelin Geyve kaymakamlığına, Başkale kaymakamı Haşan İlhan Erginin Birecik kaymakamlığına naklen tayinleri ve Erdek kaymakamı İhsan Azak'ınca görülen İdarî lüzuma binaen vekâlet emrine alınması tensip edilmiştir.

2 — Bu kararnamenin icrasına Dâhiliye Vekili memurdur.

29/2 Teşrin/1940

Kararname

16247

1 — Trakya Umumî Müfettişliği Emniyet müşavirliğine kadro ve tahsisatı ile birlikte Üçüncü Umumî Müfettişlik Emniyet müşaviri Bahri Ertaş'ın, Üçüncü Umumî Müfettişlik Emniyet müşavirliğine kadro ve

Tahsisat ile birlikte Birinci Umumî müfettişlik Emniyet müşaviri Yakup Karagülün, Birinci Umumî Müfettişlik 80 lira maaşlı Emniyet müşavirliğine Edirne birinci sınıf Emniyet müdürü Faik Koksalin ve Trakya Umumî müfettişliği emniyet müşaviri Rifat Kemerdere'nin Edirne vilâyeti birinci sınıf Emniyet müdürlüğüne naklen, birinci umumî müfettişlik 60 lira maaşlı Emniyet müşavir muavinliğine Emniyet Umum müdürlüğü kadrosu birinci sınıf Emniyet amirlerinden Tevfik Beşen'in terfian ve üçüncü umumî müfettişlik asayiş müşavir muavinliğine de birinci Umumî müfettişlik eski emniyet müşavir muavinlerinden İbrahim Soybal'ın açıktan tayinleri tensip kılınmıştır.

2 — Bu kararnamenin icrasına Dâhiliye Vekili memurdur. 22/11/940

Kararname**16298**

1 — Antalya Mektupçusu Cemil Sargut'un Korkuteli kaymakamlığına, Manavgat kaymakamı Halit Gökkaynak'ın Gördes Kaymakamlığına, Kaş kaymakamı Osman Tekin'in İmroz kaymakamlığına stajını bitiren Mahalli İdareler Umum Müdürlüğü mümeyyizlerinden Sabit Kocabeyoğlu'nun Kaş kaymakamlığına, stajını bitiren Beş vekâlet Hususî Kalem memurlarından Raşit Erensoy'un da Manavgat kaymakamlığına naklen ve yeniden tayinleri tensip edilmiştir.

2 — Bu kararnamenin icrasına Dâhiliye Vekili memurdur. 13/12/940

Takdir edilenler

Sasım Kaymakamı Nail Öktem'e

Baykan, Hikmet Tör'e

Şırnak Fazû Kaptanoğlu'na,

Numarataj ve Nüfus Sayımı hazırlıklarında göstermiş oldukları derin alâka ve şayanı memnuniyet mesailerinden dolayı Siirt Vilayetine takdirname ile taltif edilmişlerdir.

10/12/940

Tunceli Mektupçusu Necmi Kalaçgar'a

Beşiri kaymakamlığında bulunduğu zaman Numarataj ve Nüfus sayımı hazırlıklarında göstermiş olduğu derin alâka ve şayanı memnuniyet mesaisinden dolayı Siirt Vilayetine takdirname ile taltif edilmiştir.

10/12/940

Ergani Kaymakamı Cemal Yaşar'a

Kulp Kaymakamı Tefik Kılınçarslan'a

Dinar kaymakam Vekili Nevzat Al tana,

Pirinçlik Nahiyesi Müdürü Abdülkadir Eloğlu'na,

Umumî Nüfus Sayımı işlerinin hazırlıklarında çalışmalarını memnuniyet ve takdiri mucip görüldüğünden Takdirname ile taltif edilmişlerdir.

4/12/940

Sögüt Kaymakamı Yusuf Acar'a

Numarataj işlerinin şayanı takdir bir durumda yapıldığı ve Sayım işlerine müteallik evamir ve talimatın muntazam bir şekilde tasnif edilmiş olduğundan takdirname ile taltif edilmiştir. 16/12/940

Evrese Nahiyesi Müdürü Fahri Kuntoğlu'na

Gelibolu kazası bölgesinde inşa edilmekte olan asfalt yola Amele ve araba toplayıp sevk ve bu işte sebk eden faaliyet ve intizamından dolayı Çanakkale Vilâyetince takdirname ile taltif edilmiştir. 23/12/940

Ankara Maiyet memuru Orhan Öztrak'a

Ankara Maiyet memuru Turgut Göle'ye

Fiyat murakabe komisyonundaki iyi niyet ve çalışkanlık ve kabiliyetlerinden dolayı Vilâyetçe takdirname ile taltif edilmişlerdir. 27/12/940

Dörtyol Kaymakamı Şevket Eker'e

Seferberlik takvim muhtırasıyla korunma plânına ve tahrir ve tespit cetvellerini matluba muvafık olarak yapıp zamanında Vilâyete gönderildiğinden ve orduya hayvan mubayaasıyla diğer seferberlik işlerinde gösterdiği gayret ve alakadan dolayı Vilâyetçe takdirname verilmiştir.

Kars Mektupçusu Sadi Sevincan'a

Vazifede devamı ve işlerindeki dikkat, gayret ve intizamından dolayı Kars Vilâyetince takdir edilmiştir.

22/11/940

Gökova Nahiyesi Müdürü Hanefi İnce'ye
Yatağan ” „ Tefik Balamir'e
Deniz ova Nahiye Müdürü Şevki Özsoy'a
Kavaklıdere Nahiyesi Müdürü Ab bas Ulusoy'a
Turgut Nahiyesi Müdürü Hamdi Acar'a

Nüfus sayımında ve numarataj işlerinde ve bu sayıma ait muamele ve muhaberenin tedvirinde masruf mesailerinden dolayı Muğla Vilayetine takdirname ile talaif edilmişlerdir.

3/12/940

Mardin Nüfus Müdürü Hakkı Yüce'ye

Son yapılan Nüfus sayımında gösterdiği gayret ve faaliyetinden dolayı Vilâyetçe takdir edilmiştir.

4/12/940

Diyarbakır Nüfus Müdürü Talat Birdal'a

Umumî nüfus yasımı ile daire işlerinde gösterdiği intizamlı ve faideli mesaisinden dolayı Vilâyetçe takdir edilmiştir.

4/12/940

Erzincan maiyet memuru Hadi Sağnak'a

Seferberlik işlerini layıkıyla gördüğünden ve vazifesindeki feragatli ve Israrlı çalışmasından dolayı vilâyetçe takdir edilmiştir. 7/12/940

Muş Vilâyeti Nüfus Müdürü Sami Tümer'e

Nüfus Sayımı işlerinde gösterdiği gayret ve itinanadan dolayı Vilâyetçe takdir edilmiştir.

21/11/940

2340

Muğla Nüfus Müdürü Mithat Özdeş'e

Gerek Umumî Nüfus sayımı ve gerek numarataj işlerinin muamele ve muhaberelelerinin tedvirinde sarf ettiği mesaisinden dolayı Vilâyetçe takdir edilmiştir.

12/12/940

Bolu Maiyet memuru Naci Yüksel'e

Vazifesinde gösterdiği ciddiyet ve çalışkanlığından ötürü vilâyetçe takdirname ile taltif edilmiştir.

10/12/940

Trabzon mektupçu Behçet Ertan'a

Mektebi kalemi muamelâtında gösterdiği sürat ve intizam ve diğer mevcut bütün işleri büyük gayret ve feragatlerle başarmış olduğundan dolayı Vilâyetçe takdir edilmiştir.

9/12/940

Emirdağ Kaymakamı Hakkı Baran'a

Mali sene başından beri geçen beş ay zarfında idare-i hususiye varidatının 63598 lira tahsilât; yaptırmak ve merkeze 37000 lira göndermek suretiyle gösterdiği faaliyet ve alâkasından dolayı Vilâyetçe takdir edilmiştir.

27/12/940

KANUNUNLAR**Askeri Muhakeme Usulü Kanununun 53 üncü
maddesini değiştiren kanun**

Kanun No: 3929

Kabul tarihi: 29/11/1940

Madde: 1 — 1631 sayılı Askerî Muhakeme usulü kanununun 53 üncü maddesi aşağıda yazılı şekilde değiştirilmiştir:

Madde: 53 — Seferberlikte veya fevkalâde askerî adliye kadroları yedek adli hâkimlerle yedek subaylardan hâkim Sınıfından sayılan vazifelerde bulunmuş veya avukatlık etmiş olanlardan ikmal olunur. 50 nci maddedeki kararname ile tayin hükmü, bunlar hakkında tatbik olunmamız. Bu vazifedeki hizmetler, askerlik hizmetinden sayılır.

Bu maddeye göre tayin edilen askerî adli hâkimler kararname ile tayin kılman hâkimlerin hukuk ve salâhiyetini haizdirler.

Madde: 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde: 3 — Bu kanun hükümlerini icraya icra Vekilleri Heyeti memurdur.

2/12/1940

**Büyük Millet Meclisi ile Riyaseti Cumhuriyet 1940 malî
yılı bütçelerinin bazı fasılları arasında münakale
yapılmasına dair kanun**

Kanun No: 3930

Kabul tarihi: 29/11/1940

Madde — 1940 malî yılı Büyük Millet Meclisi bütçesinin 22 nci (3090 sayılı kanuna müsteniden yeni yapılacak Meclis binasının inşaat masrafları ve istimlak bedeli) faslından 40 000 lira tenzil edilerek Riyaseti Cumhuriyet bütçesinin 37 nci (masarifi umumiye, memur ve müstahdemler iāşesi) faslına nakledilmiştir.

Madde 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 3 — Bu kanun Büyük Millet Meclisi tarafından icra olunur.

2/12/1940

2

Kararname No: 14444

Millî Korunma Kanununun 29 uncu maddesine istinaden Maliye, İktisat, Ziraat ve Ticaret Vekillerinden mürekkep bir heyete, lüzum gördüğü ithal ve ihraç maddeleri için fiyat tayin etmek ve bu suretle tayin olunan fiyattan fazlaya ithal veya noksanına ihraç yapılmasını men eylemek salâhiyeti verilmesine dair olup Koordinasyon Heyeti Reisliğinin 16/9/1940 tarih ve 1/388 sayılı tezkeresiyle teklif edilen ilişik 62 sayılı kararın meriyete konulması; İcra Vekilleri Heyetince 19/11/1940 tarihinde kabul olunmuştur.

19/11/1940

2

Kararname No: 14445

Hükümetçe akdolunan mukaveleler veya ittihaz edilen tedbirler dolayısı ile bir malın dâhili satış fiyatı ile haricî satış arasında fazla kâr hâsıl olduğu takdirde Millî Korunma Kanununun 27 nci maddesine istinaden, bu fazla kârdan Ziraat Bankasında bir fon tesisi için Maliye, İktisat, Ziraat ve Ticaret Vekillerinden mürekkep bir heyete salâhiyet verilmesine dair olup Koordinasyon Heyeti Reisliğinin 16/9/1940 tarih ve 1/389 sayılı tezkeresiyle teklif edilen ilişik 63 numaralı kararın meriyete konulması, İcra Vekilleri Heyetince 19/11/1940 tarihinde kabul olunmuştur.

19/11/1940

2

Kararname No: 14780

20/11/1940 tarih ve 2/14705 sayılı kararname mucibince İstanbul,, Edirne, Kırklareli, Tekirdağ, Çanakkale ve Kocaeli Vilâyetlerinde ilân edilmiş bulunan örfi idarenin devamı müddetince ve Örfi İdare Kanununun 2 nci maddesine tevfikân, 2559 sayılı Polis Vazife Salâhiyet Kanununun 6 ncı, 13 üncü, 14 üncü, 18 inci ve 21 inci maddelerde 8 inci maddesinin (D) ve 9 uncu maddesinin (F) fıkralarındaki vazife ve salâhiyetlerin örfi idare komutanlığına devri; Dâhiliye Vekilliğinin 25/11/1940 tarih ve 23290 sayılı tezkeresiyle yapılan teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyetince 30/11/1940 tarihinde kabul olunmuştur.

30/11/1940

**Ankara Şehri İmar Müdürlüğünün 1937 mali
yılı hesabı kat'î kanunu**

Kanun No: 3931

Kabul tarihi: 2/12/1941

Madde 1— Ankara Şehri İmar Müdürlüğünün 1937 malî yılı sarfiyatı bitişik (A) cetvelinde gösterildiği üzere 292 924 lira 13 kuruştur.

Madde 2 — Adı geçen müdürlüğün aynı yıl tahsilâtı bitişik (B) cetvelinde gösterildiği üzere 349120 lira 40 kuruştur.

Madde 3 — Muhassasattan 1937 malî yılı içinde sarf olunmayan merbut (A) cetvelinde ayrı bir sütunda gösterilen 12 171 lira 53 kuruş muhassasat bakiyesi iptal olunmuştur.

Madde — 4 Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 5 — Bu kanunu icraya Dâhiliye Vekili memurdur.

3/12/1940

**İnhisarlar Umum Müdürlüğünün 1937 malî
yılı hesabı kat'î kanunu**

Kanun No: 3932

Kabul tarihi: 2/12/1940

Madde 1 — İnhisarlar Umum Müdürlüğünün 1937 malî yılı masarifi bitişik (A) cetvelinde gösterildiği üzere 8 086 158 lira 87 kuruştur.

Madde 2 — Adı geçen umum müdürlüğünün aynı yıl tahsilatı bitişik (B) cetvelinde gösterildiği üzere 49 202 829 lira 39 kuruştur.

Madde 3 — Nâzım fasla ait olup bitişik (A) cetvelinde ayrı bir sütunda gösterilen 635 448 lira 4 kuruş varidat ve tahsisat bakiyesi 1938 malî yılma devredilmiştir.

Madde 4 — Muhasasattan 1937 malî yılı içinde sarf olunmayan ve bitişik (A) cetvelinde ayrı bir sütunda gösterilen 401 401 lira 13 kuruş tahsisat bakiyesi iptal olunmuştur.

Madde 5 — Umum müdürlüğün bitişik (C) cetvelinde gösterilen 1937 malî yılı bilançosu ile kâr ve zarar hesabı tasdik olunmuştur.

Madde 6 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 7 — Bu kanunu icraya Gümrük ve İnhisarlar Vekili memurdur.

3/12/1940

**Askerî Memurlar Kanununun dördüncü maddesinin
tadiline dair kanun**

Kanun No: 3933

Kabul tarihi: 9/12/1940

Madde 1 — 1455 numaralı Askerî Memurlar Kanununun dördüncü maddesi aşağıda yazıldığı üzere tadil edilmiştir:

Askerî memur olmak için 18 Mart 1926 tarih ve 7888 numaralı Memurlar Kanununun dördüncü maddesindeki evsaf ve şartlardan maada lise ve muadili mektep mezunu ve yedek subay olmak lâzımdır. Bunlardan en az bir senelik meslek tahsil veya kursu görmüş olanlar sekizinci sınıf askerî memurluğa kabul olunurlar.

Muvakkat madde 1 — Bu kanunun neşrinden evvel lise veya muadili mektep mezunu ve yedek subay oldukları halde memur muavinliği ile hizmete alınmış olanların nasıpları birinci maddedeki hükme göre tashih edilir ve bu tashihten dolayı maaş farkı verilmez.

Muvakkat madde 2 — Bu kanunun neşrinden evvel orta mektep mezunu oldukları halde yedek subay yetiştirilmiş olanlardan şartları haiz olanlar bir senelik meslekî tahsilden sonra memur muavinliği ile askerî memurluğa alınabilirler ve bunlardan ehliyeti tasdik edilenler altı ay sonra sekizinci sınıf memurluğa geçirilirler.

Madde 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 3 — Kanun hükmünü icraya Millî Müdafaa ve Maliye Vekilleri memurdur. 10/12/1940

**Devlet memurları aylıklarının tevhit ve teadülüne dair 3656
numaralı kanunun 1 numaralı cetvelinde tashihat yapılması
hakkında kanun**

Kanun No: 3934

Kabul tarihi: 9/12/1940

Madde 1 — Devlet memurları aylıklarının tevhit ve teadülüne dair 3656 sayılı kanunun 2 nci maddesine bağlı cetvelin Maarif Vekâleti merkez teşkilâtı kısmındaki Teftiş Heyeti kadrosunun (1) işaretiyle (Bunlardan üçü ecnebi mekteplerde talebe müfettişi olarak istihdam olunabilir) meşruhatındaki (Mekteplerde) kelimesi (Memleketlerde) şeklinde düzeltilmiştir.

Madde 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 3 — Bu kanunun hükmünü icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

-

10/12/1940

**Ankara da bir Tıp Fakültesi tesisi hakkındaki 3228 sayılı
kanununda değişildik yapılmasına dair kanun**

Kanun No: 3935

Kabul tarihi: 9/12/1940

Madde 1 — Ankara'da bir Tıp Fakültesi tesisi hakkındaki 3228 sayılı kanunun dördüncü maddesi kaldırılmıştır.

Madde 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 3 — Bu kanunun yürütülmesine İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

10/12/1940

**1940 maili yılı muvazene umumiyesin dâhil bazı daire
bütçelerinde değişiklik yapılması hakkında kanun**

Kanun No: 3936

Kabul tarihi: 9/12/1940

Madde 1 — 1940 malî yılı muvazene-i umumiyesine dâhil bazı daire bütçelerinin ilişik (1) sayılı cetvelde yazılı tertipleri arasında (1 047 826) liralık münakale yapılmıştır.

Madde 2 — 1940 malî yılı Matbuat Umum Müdürlüğü bütçesinin 1135 inci (Radyodifüzyon tesisatım tevsi ve ıslah masrafları) faslından 8 666 lira indirilerek mezkûr bütçede yeniden açılan (2) sayılı cetvelde yazılı tertiplere fevkalâde tahsisat olarak konulmuştur.

Madde 3 — 1940 malî yılı Sıhhat ve İçtimâî Muavenet Vekâleti bütçesinin 528 inci faslının dördüncü (diğer bilumum masraflar) tertibine (300 000) lira munzam tahsisat verilmiştir.

Madde 4 — 1940 malî yılı Düyunu Umumiye bütçesinin 265 inci fesimin birinci (10 milyon sterlinlik kredinin faiz ve itfa mürettebatı) maddesinden (130 000) lira indirilerek Sıhhat ve İçtimâî Muavenet Vekâleti bütçesinde (Devlet kinini mütedavil sermayesi) adile yeniden açılan 551 inci fasla fevkalâde tahsisat olarak konulmuştur.

Madde 5 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 6 — Bu kanunun hükümlerini icraya Maliye Vekili memurdur.

10/12/1940

**Askeri ve Mülki Tekaüt Kanununun 66 ncı maddesi ve bu
madde ile 67 nci maddesine eklenmiş fıkraların
değiştirilmesi hakkında kanun**

Kanun No: 3937

Kabul tarihi: 11/12/1940

Madde 1 — 1683 sayılı kanunun 66 ncı maddesi şu şekilde değiştirilmiştir:

Tekaüt sandığı teşkilâtı olmayan mülhak bütçeli dairelerle hususî idarelerden ve mülga şehremanetleriyle İstanbul Mahallî İdaresinden ve An kara Belediyesinden maaş alan memur ve muallimlerden umumî muvazeneğe dâhil hizmetlere veya umumî muvazeneden bu idarelere veyahut bu dairelerin birinden diğerine nakli memuriyet etmiş ve edeceklerin evvelce umumî muvazenede ve idarelerde geçen hizmetleri Tekâüt kanunlarında derpiş edilen hizmet müddetlerinin hesabında sayılır ve bunların tekaüt ve yetim aylıkları son buldukları idare bütçesinden verilir. 2871 sayılı kanunun 14 üncü maddesi hükmü mahfuzdur,

Evkaf, Ziraat Bankası ve mülga şehremanetlerinde 1 Haziran 1928, hususî ve mülhak bütçeli idarelerde 1 Haziran 1930 tarihlerinden evvel geçmiş hizmetlerin tekaüt hesaplarında sayılması bu müddetler için tekaüt aidatı verilmiş olması ile meşruttur.

Madde 2 — 2/1/1939 tarih ve 3549 sayılı kanunun ikinci maddesi hükmü ile 14/6/1935 tarih ve 2788 ve 17.12.1937 tarih ve 3285 sayılı kanunlar kaldırılmıştır.

Madde 3 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 4 — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

12/12/1940

**Göçmenlerle nakledilenlere ve muhtaç çiftçilere tohumluk
ve yemeklik dağıtımına hakkındaki 3242 sayılı
kanuna ek kanun**

Kanun No: 3938

Kabul tarihi: 11/12/1940

Madde 1 — Göçmenlerle nakledilenlere ve muhtaç çiftçilere tohumluk ve yemeklik dağıtılması hakkındaki 3242 sayılı kanunun 1 inci maddesiyle açılan ve 3730 sayılı kanunla 5 000 000 liraya çıkarılan buğday yardım kredisi 6 750 000 liraya çıkarılmıştır.

Madde 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 3 — Bu kanunun hükümlerini icraya Maliye, Sıhhat ve İçtimai̇ Muavenet, Ticaret ve Ziraat Vekilleri memurdur. 12/12/1940

**Emniyet Teşkil üt Kanununun 49 uncu maddesine bir fıkra
eklenmesi hakkında kanun**

Kanun No: 3939

Kabul tarihi: 16/12/1940

Madde 1 — 3201 sayılı Emniyet Teşkilât Kanununun 49 uncu maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir:

Ancak bunlardan orta mektep mezunu olanların stajyer ücretlerinin verilmesine devam olunarak mektep ve enstitüdeki iaşe masrafları bu ücretlerden kesilir.

Madde 2 — Bu kanun 1 Haziran 1941 tarihinden muteberdir.

Madde 3 — Bu kanunun hükümlerini icraya Dâhiliye ve Maliye Vekilleri memurdur. 18/12/1940

**Şehir ve kasabalardan uzak yerlerde inşa edilen jandarma
karakol binalarına karakol komutanı ile ailesinin ikameti
için ilâve yapılması hakkında kanun**

Kanun No: 3941

Kabul tarihi: 16/12/1940

Madde 1 — Jandarma karakolları inşası için her sene bütçelerine konulan tahsisatla şehir ve kasabalardan uzak yerlerde yapılacak karakol binalarına o karakollarda ailelerle birlikte ikamet edecek karakol komutanlarına mahsus muayyen tiplerde ilâveler yaptırılmasına Dâhiliye Vekili yetkilidir.

Madde 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 3 — Bu kanunun icrasına Dâhiliye ve Maliye Vekilleri memurdur.
18/12/1940

**Devlet konservatuvar ve Riyaseti Cumhur filârmonik
orkestrası tarafından verilecek temsil ve konserlerim giriş
ücretlerine tâbi tutulması hakkında kanun**

Kanun No: 3942

Kabul tarihi: 16/12/1940

Madde 1 — Devlet Konservatuvar ile Riyaseti Cumhur Filârmonik Orkestrası tarafından verilecek umumî temsil ve konserler giriş ücretine tâbidir. Bu ücretlerin azamî ve asgarî hadleri ile ne suretle tahsil olunacakları Maliye ve Maarif Vekillikleri arasında tespit olunur.

Madde 2 — Aşağıda gösterilmiş olan zevat bu temsil veya konserlere ücretsiz olarak girerler ve bunlardan hiç bir resim alınmaz:

A) Temsil ve konserlerde hazır bulunmalarına Konservatuvar İdaresince lüzum görülecek talebeler,

B— Maarif Vekilliğinin tayin ve tespit edeceği vazifeli memurlar ve Konservatuvar Öğretmenleri

C — Maarif Vekilliğinin temsil ve konserlere davetlerini faydalı göreceği zatlar,

D — Temsil ve konserlerde o geceki programa dâhil eser sahihleri (Konser ve temsillerde eser sahiplerine ücretsiz olarak ayrıca dört yer tefrik edilir).

Madde 3 — Muayyen zamanlarda Maarif Vekilliğince tertip edilecek umumî veya hususî ve davetiyeli temsil veya konserler giriş ücretine ve hiç bir resme tâbi değildir.

Madde 4 — Maarif Vekilliğinin müsaadesiyle amme menfaatlerine hâdim cemiyetler menfaatine bu kanunun hükümleri dâhilinde verilecek temsil ve konserlerin giriş ücretleri ve safi hasılatın tespiti şekli Maliye ve Maarif Vekillikleri tarafından tayin edilir ve safi hasılat bu cemiyetlere terk olunur.

**Askerî mühendislerle fen memurlarına verilecek ihtisas
ücretlerine dair olan 2204 sayılı kanunun
birinci maddesinin «C» fıkrasının tefsiri**

Tefsir No: 233

2204 sayılı kanunun birinci maddesindeki «C» fıkrası hükmü «B» fıkrasına şamil olmayıp «A» fıkrasına adidir.

16/12/1940

Devlet kinini mü te vadi; sermayesi hakkındaki kanıma ek kanunu

Kanun No: 3943

Kabul tarihi: 16/12/1940

Madde 1 — 5/6/1939 tarih ve 3631 sayılı Devlet kinini mütedavil sermayesi hakkındaki kanunun birinci maddesiyle tesis olunan (Devlet kinini mütedavil sermayesi) 400 000 liraya çıkarılmıştır.

Madde 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 3 — Bu kanunun hükümlerini icraya Maliye, Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekilleri memurdur.

18/12/1940

**Gümrük muhafaza ve muamele sınıfı memurları
teşkilatı hakkında kanun**

Kanun No: 3944

Kabul tarihi: 18/12/1940

Madde 1 — Gümrük Muhafaza Genel Komutanlığı Muhafaza ve Muamele Sınıfı Memurları Teşkilâtı: Muhafaza Başmüdürlüğü, müdürlüğü ve mıntika ve kısım amirlikleri ile muhafaza ve muamele memurluklarından ve istihbarat amirliklerinden tereküp eder. Bu teşkilâtın maaşlı memurlarının derece, unvan, adet ve maaşları (1) ve ücretli memurlarının derece, unvan, adet ve ücretleri (2) sayılı cetvellerde gösterilmiştir.

Madde 2 — Gümrük Muhafaza Memurluğuna hariçten gireceklerin:

- A) Yaşı (30) dan yukarı olmaması ve bedenî kabiliyetleri gedikli erbaş olacaklar hakkındaki hükümlere uygun olması,
- B) Boyu 1,64 den aşağı olmaması,
- C) Memurin Kanununda yazılı diğer vasıfları haiz olması şarttır.

Madde 3 — Muhafaza memurluğuna ilk alınacaklar, namzetlik devresinde meslek kursuna tâbi tutulurlar.

Madde 4 — Muamele sınıfı memurları büro işlerinde çalışırlar, sivil elbise giyerler ve silâh taşıyamazlar. Muamele sınıfı memurları ile istihbarat âmirlerinin ve muhafaza başmüdür ve müdürlerinin memuriyete kabulleri umumî hükümlere tâbidir.

Muamele sınıfı memurlarından muhafaza sınıfı memurluğuna ve muhafaza sınıfı memurluğundan muamele sınıfı memurluğuna nakil, sıhhi durumları ve istihdam kabiliyetleri dikkate alınarak Genel Komutanlıkça yapılır.

Madde 5 — Muhafaza memurlar ile kısım ve mıntika âmirlerinin mecburî olarak tekaüde sevk olunmaları için yaş haddi şunlardır:

	Yaş haddi
A) Muhafaza memurları	50
B) Kısım âmirleri	55
C) Mıntika âmirleri	60

Bunlardan, hizmetlerinin devamında fayda olduğu mafevklerinin vereceği ve Gümrük Muhafaza Genel Komutanlığının kabul edeceği sicil ile anlaşılınlar Gümrük ve İnhisarlar Vekilliğinin her sene için vereceği kararla daha beş seneye kadar çalıştırabilir. Bu suretle tekaüt edilecekler hakkında Askerî ve Mülkî Tekait Kanununun 26 ncı maddesi hükümleri tatbik olunur.

Madde 6 — Gümrük muhafaza teşkilâtına giren memurlardan dokuzuncu (dâhil) dereceye kadar olanlarla bütün müstahdemler Muhafaza Genel Komutanlığınca, 8: 6 (dâhil) ncı dereceye kadar olanlar bu komutanlığının inhası üzerine Gümrük ve İnhisarlar Vekilliğince, bu derece yukarısında bulunanlar karamname ile tayin olunur.

Madde 7 — Muhafaza başmüdüdü ve müdürleri ile mıntika ve kısım âmirleri ve muhafaza memurları (Gümrük zabıtası) dır. Bunlardan başmüdüdü ve müdürlerden maadası mezun olmadıkları zamanlarda resmî elbise giymeğe mecburdurlar. Bunların silâh ve cepanelerde resmî elbiseleri Genel Komutanlıkça temin, şekilleri karamname ile ve miatları Genel Komutanlıkça tespit olunur.

Sivil kıyafetle vazifelendirilen muhafaza memurlar ile kısım ve mıntika âmirlerine senede maktuan (50) lira elbise bedeli verilir.

Madde 8 — Atlı olarak hizmet kabul eden gümrük muhafaza memurları ile kısım ve mıntika âmirleri. Genel Komutanlıkça tayin edilecek vasıfta at ve teşizatını kendileri tedarik ederler. Bu hayvanların iaşesi ayda maktuan memurlara verilecek (14) lira ile temin edilir. Bu memurların tahvillerinde vasıtalarla nakledilmeleri masrafı olarak ordu subaylarına verilen miktar ve nispette hayvan nakil masrafı verilir. Vazife esnasında telef olan veya işe yaramaz hale gelen zatî hayvanların

bedelleri 1471 sayılı kanun gereğince ödenir. Mezun bulunanlara, mezuniyetlerinin üç aydan fazlası için ve hayvanı ölen veya hizmet edemeyecek hale gelenlere yenisi tedarik edilinceye kadar yem bedeli verilmez. Genel Komutanlığın muvafakatini almadan hayvanını elden çıkaran veya değiştiren memur müstafi addedilebilir. Atlı sınıfa alınacaklar arasında askerliğini atlı sınıflarda yapmış olan tercih edilir.

Madde 9 — Muhafaza memurlar ile kısım ve mıntıka âmirlerinin çalışma zaman ve tarzları Genel Komutanlıkça tayin olunur.

Bunlardan, iş saatleri dışındaki zamanlarını da karakollarda geçirmeğe mecbur tutulan ve hafta tatilinden istifade ettirilmeyenlere haftada (24) saat izin verilir.

Çok mühim haller müstesna olmak üzere bu izin kesilmez.

Madde 10 — Muhafaza memurlar ile kısım ve mıntıka âmirleri hakkında Memurun Kanununda sayılan hallerden başka aşağıda yazılı hareketler dahi, karşılarında gösterilen inzibatî cezaları istilzam eder:

A) İhtar mucip hareketler:

Resmî elbiseyi talimatname dairesinde giymemek; silâh, cephan ve teçhizatını temiz tutmamak; karakol, koğuş ve dairelerde terbiyeye aykırı konuşmak ve hareket etmek,

B) Tevbihi mucip sebepler:

Resmî elbisesi üzerinde iken menedilen yerlerde dolaşmak ve oturmak; meslek terbiyesine aykırı durumlar ve hareketler göstermek; (resmî mühür, evrak ve defterleri, silâh ve cephan ve sair malzemesini ve elbiselerini karakolda ve üzerlerinde kayıtlı demirbaş eşyadan birini başkalarının kullanmasına mahal verecek veya kaybolabilecek bir mahalde bırakmak,

C) Maaş kesme cezasını mucip hareketler:

Lüzumsuz silâh atmak; gümrük muhafaza teşkilâtı veya memurları veya muhafaza hizmetleri hakkındaki görüş veya bilgisini matbuata bildirmek,

D) Kıdem tenzilini mucip hareketler:

Kontrolüne tabi eşya için görmeden vesika vermek veya bu kabil

eşyanın görmeden veya vesikasını talimatı dairesinde incelemenden ve karşılaştırmadan geçirilmesine müsaade etmek, vazife dar olmadığı hususlarda, Hazinesin zararım mucip yolsuzluğa muttali iken mafevklerine haber vermemek; mafevkine hakaret etmek; âmirleri aleyhine asılsız ihbarat veya isnatlarda bulundukları tahakkuk etmek,

E) Memurluktan çıkarma cezasını mucip hareketler:

Üzerlerine kaçakçılının saldırdığı arkadaşlarına veya mafevklerine yardım etmemek; verilen gizli emirleri ifşa etmek, memur olduğu mevki ve vazifeyi âmirlerinden izin almaksızın ve arkadaşlarına devretmeksizin bırakmak; kaçak takiplerinde ve kaçakçılarla çarpışmada emir ve makbul bir zaruret olmadan mevki ve vazifesini bırakmak; takip emrini icra etmemek; kaçakçılarla alâka ve iştiraki bulunduğu sabit olmak; mafevkini dövmek; verilen emirlere karşı gelmek maksadı ile toplanarak veya muhabere veya müzakerede bulunarak bir karar verip bu kararı yalnız başına veya toplu olarak icraya teşebbüs etmek; kaçak zabıt varakasına hakikate uymayan keyfiyetleri yazmak veya böyle bir zabıt varakasını bilerek imza etmek.

Madde 11 — Altıncı maddede yazık kimselerden tayini Vekillikçe veya kararname ile yapılan taşra memurlar ile merkez kadrosuna dâhil her derecedeki memurlar için Muhafaza Genel Komutanlığında Kurmay Başkanının reisliği altında İkinci Şube müdürü ve adli hâkimden mürekkep bir inzibat komisyonu bulunur. Birinci fıkra haricinde kalan taşra memurları için muhafaza başmüdür veya müdürlüklerinde bu müdürlerin reisliği altında şef, mümeyyiz veya o derecedeki memurlardan toplanan üç kişilik bir inzibat komisyonu kurulur.

Taşra inzibat komisyonu kararlan merkez inzibat komisyonunda ve merkez inzibat komisyonunca birinci derecede verilen kararlar Vekillik İnzibat Komisyonunda itiraz üzerine tetkik olunur. Merkez inzibat komisyonunca ikinci derecede verilen kararlar aleyhine Vekâlet İnzibat komisyonuna itiraz edilemez.

Madde 12 — İnzibat komisyonları, cezayı hafiflettirecek sebepler gördükleri takdirde memurların 10 uncu maddede yazılı hareketlerine uyan cezalarının aşağı derecesini hükmedebilecekleri gibi memurun ma

zur sayılmasını gerçekleştiren sebebler karşısında ceza vermekten sarfınazar edebilirler.

Madde 13 — 1920 numaralı kanun ve zeyli hükümleri Muhafaza başmüdür, müdür ve muavinlerde mıntıka ve kısım âmirleri ve muhafaza memurları hakkında da caridir.

Madde 14 — Genel komutan teftiş esnasında muhafaza memurlar ile kısım ve mıntıka âmirlerinin inzibat cezalarını müstelzim yolsuz hareketlerini gördüğü takdirde memurluktan çıkarma cezası hariç olmak üzere bunlar hakkında diğfer inzibatî cezalan resen dahi tatbik edebilir.

Madde 15 — Ankara’da Gümrük Muhafaza Genel Komutanlığı merkezinde muvakkat bir meslek kursu açılır. Kursların tedris devresi ve programları ile kimlerin devam edebilecekleri Vekâletçe tayin olunur1. Bu kursların muallim kadrosu her sene bütçesinin (E) cetvelinde gösterilen terfihlerden temin edilir.

Madde 16 — 11 Nisan 1334 tarihli Gümrük Kanununun 114 ve o kanunun 903 sayılı kanunla değıştirilen 115 inci maddelerde, 1321, 2017 ve 3303 sayılı kanunlar mülğadır.

Muvakkat madde — Bu kanuna bağılı (1) sayılı cetvelde 1940 malî yılı zarfında mevkuf tutulacaklar ilişik (3) sayılı cetvelde gösterilmiş olup bu cetvel 1940 malî yılı Muvazene-î Umumiye Kanununa bağılı (L) cetvelinin Gümrük ve İnhisarlar Vekâleti Muhafaza Genel Komutanlığı kısmı yerine konulmuştur.

Madde 17 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 18 — Bu kanunun hükümlerini icraya Maliye ve Gümrük ve İnhisarlar Vekilleri memurdur.

19/12/1940

**Derince Travers Fabrikasının Devlet Demiryolları ve
Limanları İşletme Timimi Müdürlüğüne devri hakkında
kanun**

Kanun No: 3945

Kabul tarihi: 18/12/1940

Madde 1 — Nafia Vekâletine bağlı Derince Travers Fabrikası; bu kanun meriyet mevkiine girdiği tarihte mevcut bütün teçhizat ve her türlü alet, edevat, demirbaş eşya ve istihlâk olunacak eşya ve malzeme, memur ve müstahdemlerde birlikte ve bu işletmeden mütevellit bütün hukuk ve vecibe ile Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğüne devredilmiştir.

Madde 2 — Birinci madde mucibince nakledilen memur ve müstahdemlerin unvan ve dereceleri mezkûr Umum Müdürlüğün memur ve müstahdemlerinin ücretlerine dair olan 2847 ve 3173 sayılı kanunların hükümlerine göre Münakalât Vekâletince tespit ve aylıkları yeni derecelerinin asgarisi üzerinden tayin olunur.

Eğer memur ve müstahdemlerin yeni derece aylığı eski aldığı aylık miktarından dun ise farkı, kademe ve terfi zamları ile telâfi edilinceye kadar verilir ve tekaüt aidatına tabi tutulur.

Madde 3 — Demiryolları inşaat tarafından Travers Fabrikasında gerek enjekte ettirilmesine lüzum gösterilen malzeme ve gerek yaptırılacak diğer işler için el emeği fiyatına hiç bir zam yapılmaksızın maliyet fiyat üzerinden mezkûr daireye tahakkuk ettirilir.

Madde 4 — 26/6/1940 tarih ve 3888 sayılı kanunun birinci maddesine bağlı (T) sayılı cetvelin Nafia Vekâleti kadrolarına dâhil Travers Fabrikası müdürlüğü kısmı ile 1940 malî yılı Muvazene-i Umumiye Kanununun 4 üncü maddesine bağlı (D) işaretli cetvelin Nafia Vekâleti kadrolarına dâhil Travers Fabrikası kısmı kaldırılmıştır.

Muvakkat Madde — Mezkûr fabrikanın teşkilât kadroları ve işletme masrafı karşılığı olarak Nafia Vekâletinin 1940 malî yılı bütçesine konulmuş olan tahsisatın bakiyeleri Devlet Demiryolları ve Limanlar: işletme umum Müdürlüğünün 1940 malî yılı bütçesine nakil ve açılacak hususî bir fasla bir taraftan irat diğer taraftan tahsisat kayıt

ve sarf ve bu kanunun 2 nci maddesine göre tespit olunacak kadro da mezkûr Umum Müdürlüğün 1940 malî yılı Bütçe Kanununa bağı (C) cetveline ilâve olunur.

Madde 5 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 6 — Bu kanun hükümlerinin tatbikine Maliye, Nafia ve Münakalât Vekilleri memurdur.

19/12/1940

Kararname No: 14900

3780 sayılı Millî Korunma Kanununun 26 ncı maddesine istinaden doğrudan doğruya müstahsilinden tütün mubayaası için Ticaret Vekâleti hesabına ve Yerli Tütünler Türk Anonim Şirketi ve Türk Tütün Limited Şirketi namına 2.000.000 liraya kadar bir kredi tahsisine dair olup Koordinasyon Heyeti Reisliğinin 10/12/1940 tarih ve 1/580 sayılı tezkeresiyle teklif edilen ilişik 82 sayılı kararın meriyete konulması; İcra Vekilleri Heyetince 18/12/1940 tarihinde kabul olunmuştur. 18 12/1940

Kararname No: 14901

3780 sayılı Millî Korunma Kanununun 26 ncı maddesine istinaden doğrudan doğruya müstahsilinden zeytinyağı mubayaası için Ticaret Vekâleti hesabına ve T. C. Ziraat Bankası namına 1.000.000 liraya kadar bir kredi tahsisine dair olup Koordinasyon Heyeti Reisliğinin 10/12/1940 tarih ve 1/581 sayılı tezkeresiyle teklif edilen ilişik 83 sayılı kararın meriyete konulması; İcra Vekilleri Heyetince 18/12/1940 tarihinde kabul olunmuştun.

18/12/1940

Kararname No: 14902

3780 sayılı Milli Korunma Kanununun 26 ncı maddesine istinaden Hükümet namına Ticaret Vekâletince tespit olunacak esaslar dâhilinde azamî iki milyon liralık çuval, kanaviçe ve sicim mubayaa edip bunları, maliyet fiyatına mutad ve zarurî masraf ve faizlerde %2 nispetinde bir komisyon ilâve eyleyerek, Ticaret Vekâletinin direktifleri dairesinde alâkadarlara tevzi etmek için T.C. Ziraat Bankasına mezuniyet verilmesine dair olup Koordinasyon Heyeti Reisliğinin 10/12/1940 tarih ve 1/582 sayılı tezkeresiyle teklif edilen ilişik 84 sayılı kararın meriyete konulması; İcra Vekilleri Heyetince 18/12/1940 tarihinde kabul olunmuştur.

18/12/1940

Belediyeler İmar Heyetinin Fen İşleri teşkilâtına ait

3042 sayılı kanunu değiştiren kanun

Kanun No: 3946

Kabul tarihi: 23/12/1940

Madde 1 — 2763 sayılı kanun mucibince teşekkül eden İmar Heyetinin Fen İşlerine bakmak ve bu heyete bağlı olmak üzere kullanılacak mütehassis yüksek mühendis, mühendis, yüksek mimar, mimar, fen memuru, memur ve müstahdemlerin ücret ve harcırahlar ile alet ve vesaiti fenni, kırtasiye ve matbu evrak, demirbaş, mefruşat, tenvir ve teshin, posta, telgraf ve telefon, icar bedelleri, melbusat ve sair bilcümle müteferrik masrafları Belediyeler Bankası kanun ve nizamnamesi mucibince belediyelere dağıtılacak temettü hisselerinden verilir.

Madde 2 — Belediyeler İmar Heyetinin Fen işlerine bakan Fen Heyetiyle memur ve müstahdemlerinin kadro ve bütçesi Belediyeler imar Heyeti tarafından tanzim ve Dâhiliye Vekili tarafından tasdik olunur.

Bu bütçe tutarına tekabül edecek miktarda belediyeler temettü hissesinden bankaca ayrılacak para Dâhiliye Vekâleti namına açılacak bir hesaba nakledilir.

Birinci maddede yazılı ücret ve harcırah ve diğer masrafların tutarı belediyelere dağıtılacak temettü hissesinin azami % 75 ini tecavüz edemez.

Madde 3 — 3042 sayılı kanun kaldırılmıştır.

Madde 4 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 5 — Bu kanun hükümlerini yürütmeğe Dâhiliye Vekili memurdur.

24/12/1940

—————
—————

**Telgraf ve Telefon Kanununun 7 nci maddesini tadil eden
1899 numaralı kanunun 1 inci maddesine bir fıkra
ilâvesine dair kanun**

Kanun No: 3947

Kabul tarihi: 23/12/1940

Madde 1 — 1899 numaralı kanunun 1 inci maddesine aşağıda yazılı fıkra ilâve edilmiştir.

Seferde orduya ait müstacel ve adi telgraflar ve konuşmalar müteakibinden müstacel ve adi telgraflara ve konuşmalara tercih olunur.

Madde 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 3 — Bu kanun hükmünü icraya Münakalât Vekili memurdur.

24/12/1940

**Askerî izin Kanununa bir madde ilâvesine dair olan
kanunun birinci maddesine bir fıkra eklenmesi
hakkında kanun**

Kanun No: 3948

Kabul tarihi: 23/12/1940

Madde 1 — 12/2/1937 tarih ve 3129 sayılı kanunun birinci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir:

Dört senenin hitamında, icap ederse ve kendileri de muvafakat ettikleri takdirde izin müddeti iki sene daha uzatılabilir.

Madde 2 — Bu kanunun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 3 — Bu kanun hükmünü icraya Millî müdafaa vekili memurdur.

24/12/1940

**Jandarma Erat Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesine
ve bu kanuna yeniden bazı hükümler ilâvesine dair kanun**

Kanun No: 3949

Kabul tarihi: 23/12/1940

Madde 1 — 21/7/1931 tarih ve 1861 sayılı kanunun altıncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Evvelce orduda hizmet etmiş ve fakat ayrıldıkları müddet iki seneyi geçmemiş olan gedikli erbaşlarla orduda taahhüt ettiği müddeti bitirip jandarmaya naklen temdidini isteyen gedikli erbaşlar, istenilen şartları haiz oldukları ve jandarmada sekiz sene hizmeti taahhüt ettikleri takdirde eski rütbe, kıdem ve maaşlar ile Jandarma Gedikli Erbaş Mektebinin son sınıfına kabul olunurlar.

Bunlar, bu sınıfı muvaffakiyetle takip ve ikmal ederlerse jandarma gedikli erbaşlığı ile jandarmaya kabul olunurlar. Temditleri işbu kabul tarihinden başlar.

Evvelce jandarmada hizmet etmiş ve fakat ayrıldıkları müddet iki seneyi geçmemiş olan gedikli erbaşılar lâzım gelen şartları haiz oldukları takdirde; eski rütbe, kıdem ve maaşları ile jandarmaya kabul olunabilirler.

**Bina ve arazi vergilerinden istisna edilmiş olan mukataaah
gayrimenkullere kıymet takdiri hakkında kanun**

Kanun No: 3950

Kabul tarihi: 25/12/1940

Madde 1 — 1833 sayılı Arazi Vergisi Kanununun ikinci ve 1837 sayılı Bina Vergisi Kanununun 3 üncü maddeleri mucibince vergiden müstesna tutulmuş olan ve 3450, 3709 sayılı kanunların haricinde kalan hükmi şahıslara ait mukataaah binalarla arazi ve arsaların mukataaahları. Vakıflar Umum Müdürlüğünün alâkalı memurları tarafından takdir olunacak kıymetler üzerinden hesap olunur.

Madde 2 — Birinci maddeye göre takdir edilecek kıymetler mahallî vakıflar idarelerince alâkalılara tahriren tebliğ olunur. Konulan kıymeti muvafık görmeyen alâkalılar tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde tebliği yapan idarelere arzihal ile itiraz edebilirler. İtiraz vukuunu taraflarca on beş gün içinde birer ehli hibre tayin olunur. Bunların aynen veya tadilen kabul edecekleri kıymetler muteber olur. Ehli hibre arasında mutabakat hâsıl olmazsa İstanbul'da en büyük Nafia memurunun, diğer vilâyetlerde mahallî belediye encümenlerinin gösterecekleri üçüncü bir ehli hibrenin iştirakiyle ve ekseriyet kararı ile tespit olunur.

Vakıflar idarelerinin

Vakıflar idarelerinin tebliğlerine müddeti zarfında itiraz veya ehli hibre tayin etmeyenlere ait gayrimenkullerin kıymetleri katileşir.

Madde 3 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 4 — Bu kanunun hükümlerini icraya icra Vekilleri Heyeti memurdur.

26/12/1940

**İşvece sipariş edilmiş olan şimendifer muharrik ve
mütedarrık levazımının Türkiye'ye ithalleri
müddetinin temdidi hakkında kanun**

Kanun No: 3951

Kabul tarihi: 25/12/1940

Madde 1 — 29 Şubat 1940 tarihli Türkiye İşveç Ticaret ve Kliring anlaşmalarına merbut 8 numaralı mektupta, İşveç'e sipariş edilmiş bulunan muharrik ve müteharrik şimendifer levazımının Türkiye'ye dahili için 1 Temmuz 1940 tarihine kadar tespit edilmiş olan müddet» Münakalât Vekâletince siparişlerin teslimi için yeniden kabul edilecek mühletin nihayetine kadar uzatılmıştır.

Madde 2 — Bu kanun neşri tarihinden itibaren mer'idir.

Madde 3 — Bu kanunun İcrasına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

26/12/1940

**Türkiye ile Almanya anasında imzalanmış olan ticarî
mübadelelere mütedair hususî Anlaşmaya bağlı «B I»
üstesinde isim tashihi yapılmasına dair kanun**

Kanun No: 3952

Kabul tarihi: 25/12/1940

Madde 1 — Türkiye ile Almanya arasında 25 Temmuz 1940 tarihinde imzalanmış olan Ticarî mübadelelere mütedair Hususî Anlaşmaya merbut «B I» listesinde 127 051 lira hisasında yazılı bulunan «Devlet Matbaası» ibaresi «Maarif Matbaası» şeklinde tashihi olunmuştur.

Madde 2 — Bu kanunun hükmü neşri tarihinden itibaren başlar.

Madde 3 — Bu kanunun hükmünü icraya İcra Vekilleri Heyeti

26/12/1940

**Türkiye ile Fransa arasında 23 Ağustos 1939 tarihinde
imzalanmış olan Ticaret, kontenjan ve tediye anlaşmalarla
merbutları hükümlerinin 31 İlk kânunu 1940 tarihine
kadar temdidini hakkında kanun**

Kanun No: 3953

Kabul tarihi: 25/12/1940

Madde 1 — Türkiye ile Fransa arasında 23 Ağustos 1939 tarihinde imzalanmış olup hükümleri 31 Ağustos 1940 tarihinde münkazi olan ticaret, kontenjan ve tediye anlaşmalar ile bilcümle merbutlarının 31 ilkkânun 1940 tarihine kadar 4 ay temdidini hususunda Fransa Hükûmetiyle yapılan anlaşma ve teferruatı kabul ve tasdik edilmiştir.

Madde 2 — Bu kanun neşri tarihinden itibaren mer'idir.

Madde 3 — Bu kanunun icrasına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

26/12/1940

**Millî Korunma Kanununun bazı maddelerinin
değiştirmesine dair kanun**

Kanun No: 3954

Kabul tarihi: 25/12/1940

Madde 1 — 18/1/1940 tarihli ve 3780 numaralı Millî Korunma Kanununun 5, 6, 11, 14, 16, 18, 19, 21, 26, 30, 31. 32. 36. 43. 44. 47. 50. 53. 59 ve 66 ncı maddeleri aşağıdaki şekilde tadil olunmuştur:

Madde 5 — Koordinasyon Heyetinin mesaisini ihzar etmek ve bu kanun hükümlerinin ve İcra Vekilleri Heyetince bu kanuna müsteniden ittihaz olunan kararların tatbikatını takibe müteallik işler görmek üzere Başvekâlete bağlı Koordinasyon Bürosu tesis olunur.

Madde 6 — Bu kanun hükümlerine tevfikân İcra Vekilleri Heyetince ittihaz edilen kararlar alâkalı vekâletler tarafından kendi teşkilâtı ve bu kanuna müsteniden kurulan veya tanzif edilen teşkilât ve müesseseler vasıtası ile infaz ve tatbik olunur.

Bu kanunla Hükümete verilen hizmetlerden bir veya bir kaçını ile meşgul olmak ve bu kanundaki salâhiyetlerle teçhiz edilmek üzere lüzum görülen Devlet teşkilâtında yeni memuriyetler ihdasına Hükümet salâhiyetlidir;

Vekâletlerin merkez teşkilâtında ihdas olunacak kadrolar tatbik ve derhal Türkiye Büyük Millet Meclisinin tetkik ve tasdikime arz olunur. Bu kadroların maaş ve ücretleri 44 üncü maddedeki bir milyon lira haricinde olmak üzere, 43 üncü maddedeki sermayeden sarf olunur.

Vekâletlerin merkez teşkilâtı haricinde ihdas olunacak vazifelerin ve Koordinasyon Bürosunun kadroları İcra Vekilleri Heyeti karar ile tatbik edilir.

Halk ve Millî Müdafaa ihtiyaçlarını temine matuf bilumum ticarî ve sınaî muameleleri ifa etmek ve Hükümet tarafından bu kanundaki salâhiyetler dairesinde verilecek diğer işleri görmek üzere İcra Vekilleri Heyeti karar ile hükmi şahsiyeti haiz müesseseler ihdas olunabilir. Bu müesseselerin kadroları İcra Vekilleri Heyetince tasdik olunur ve bunlara bu kanunun 43 üncü maddesindeki paradan lüzumlu miktar sermaye tefrik ve tahsis olunabilir.

Bu müesseselerin ve memurlarının halk ile muamele ve münasebetlerinde hususî hukuk hükümleri caridir. Bu müesseselerin sermayeleri ve bütün malları Devlet mallarındandır. Murakabeleri bu kanunun 51 inci maddesi hükümleri dairesinde yapılır. Yukarıdaki fıkralarda zikredilen vazife ve işleri icra vekilleri heyeti mevcut müesseselerde verebilir.

İcra Vekilleri Heyeti lüzum göreceği her hangi bir daire veya esseyi, bütçe ve teşkilâtına mütedair mer'î hükümler mahfuz kalmak üzere, tamamen veya kısmen her hangi bir vekâlet veya daire emrine vermeğe salâhiyetlidir.

Bütün daire ve müesseseler işbu kanunun tatbikine mütedair olan karar ve tebliğleri derhal tatbik ve icra etmekle mükelleftirler. Bu kanunun tatbikatında kusuru görülen memur ve müstahdemleri, her hangi bir vekâlet, daire veya müesseseye mensup olursa olsun Başvekil inzibatî cezalardan her hangi biri ile tertip gözetmeksizin, cezalandırılabilir ve bu cezaları hafifletebilir veya kaldırabilir. Memuriyetten ihraç cezası müstesna olmak üzere, diğer inzibatî cezalara karşı itiraz olunamaz ve daha açılmaz.

Bu kanuna müsteniden vücuda getirilen teşkilât ve müessese kadrolarında istihdam edilenlerden fazla mesaisi ve muvaffakiyeti görülenlere 3656 ve 3659 numaralı kanun hükümlerine göre müstahak oldukları maaş veya ücret tutar ile tayin edildikleri kadrodaki maaş veya ücret tutarı arasındaki farkı geçmemek şartıyla ve Baş Vekilin tasvibiyle kadro tasarrufundan aylık maktu Tanzimat verilebilir. Şu kadar ki 5 inci ve daha yukarı dereceli kadrolara tayin edilecekler verilecek tazminat müstahak oldukları maaş veya ücret tutar ile iki üst derece tutarı arasındaki farkı geçemez.

Her hangi bir dairede tekaüde tâbi maaşlı bin hizmette müstahdem iken yukarıda yazılı daire ve müesseselerin ücret kadrolarına nakil olunanların 3656 numaralı kanunun maaşlı memurlar hakkındaki umumî hükümlerine göre almaları icap eden maaş tutarı istihdam edildikleri daire ve müesseselerdeki kadro tahsisatından tesviye, olunur. Bunların tekabüldük hakları mahfuz olup buralarda geçen hizmetleri fiilî hizmet sayılır. Aylıklarından aidat tevkifi suretiyle tekaüt haklarına malik olan memurlardan bu suretle nakledilecekler hakkında da aynı hüküm tatbik edilir. Şu kadar ki, aylıklarından kesilecek aidatla kendilerini istihdam eden teşkilât ve müesseseler tarafından verilecek muadilleri mensup oldukları tekaüt sandığına yatırılır.

Madde 11 — Hükümet, sanayi ve maadin müesseselerinin mamullerini ve istihsallerini normal maliyetlerine yüzde muayyen bir kâr ilâve sile mubayaa edebilir. Bu malların Hükümete teslim mecburidir, Hükümet bunların satış, tevzi, toplama ve şevki işleri ile iştigal eyleyebilir.

Madde 14 — Hükümet, halkın ve Milli Müdafaanın ihtiyacı olan her nevi maddeleri ve yardımcı malzemeleri değer fiyatının tediyesi mukabilinde el koyarak almağa, maksada göre tevzi, satmağa ve ihtiyacı olan müesseselere kârsız vermeğe salahiyetlidir.

Madde 16 — Hükûmî ve hakikî şahıslar elinde bulunan madenlerden azamî cevher alabilmek ve istihsalleri bir elde toplamak maksadı ile Hükümet, bunları birleştirerek işletebilir. Bu maddenin tatbiki dolayısı ile işletmeden mahrum kalan maden sahiplerinin devam eden mahrumiyet müddetlerine ait zararları ödenir.

Linyit taharri ruhsatnamesine haiz olanların, imtiyaz kararnamesinin istihsaline ait muameleyi takiple beraber, Maadin Nizamnamesinin

26 ncı maddesinde tayin olunan miktardan fazla dahi linyit ihraç etmelerine müsaade olunabilir.

Madde 18 — Hükümet bilumum un fabrikaları ve değirmenlerine ve tebliğ ettiği tedbirleri tatbik etmeyen ve istenilen derecede istihsalde bulunmakta taalluk gösteren sanayi ve maadin müesseselerine el koyarak kendisi işletebilir. Bu işletmenin devamı müddetince müessese sahihlerine münasip tazminat verilir.

Madde 19 — Sanayi ve maadin müesseseleriyle diğer iş yerlerinde fazla çalışmağa Hükümetçe lüzum görülen hallerde, işlerin mahiyetine ve ihtiyacın derecesine göre, günlük iş saatleri, gündüz ve gece çalışmalarında tatbik edilmek üzere, üçer saate kadar arttırabilir. İşbu fazla saatlerle çalışmalara ait ücretler İş Kanununun 37 nci maddesi mucibince ödenir.

Kadınlar ve 12 yaşından yukarı kız ve erkek çocukların sanayi işlerinde ve 16 yaşından yukarı erkek çocukların maden işlerinde çalışmaları hakkında 151, 1593 ve 3008 numaralı kanunlarda mevcut tahdidi hükümler Hükümet karar ile tatbik edilmeyebilir.

İşbu kanunun istihdaf ettiği hususlarda Hafta Tatili Kanunu ile Ulusal bayram ve genel tatille hakkındaki kanun hükümleri Hükümet karar ile kısmen veya tamamen tatbik olunmayabilir.

İşçilerin en az birer aylık fasılalarla çalıştırıldıkları işlerin gayrsisinde işçilerinin haftada bir gün tatil hakkı ihlâl edilemez.

Madde 21 — Hükümet, icabında, lüzum gördüğü maddelerin istihlâkim menedebileceği gibi bunların istihlâk şekil ve miktarını da tayin veya tehdit edebilir.

Madde 26 — Hükümet, halk ve Milli Müdafaa ihtiyaçlarını temin ve ihracat tanzim veya müstahsili himaye maksadı ile memleket mahsullerini ve mamullerini mubayaa etmek ve memleket ihtiyacını temin ve ithalatı tanzim maksadı ile hariçten mal mubayaa eylemek ve stoklar yapmak ve bunların satış, tevzi, toplama ve sevk işleri ile iştigal etmek salâhiyetlerine haizdir.

Memleket mahsullerinden birinin ihracı Hükümetçe tehdit veya menedilmesinden dolayı dâhili satış fiyatına düşüklük ânız olursa müs

tahsili bu yüzden maruz kalacağı zarardan vikaye için Hükümet, bu mahsulleri yarı değer pahası ile satın alır veyahud bunların terhini mukabilinde müstahsilere para ikraz edilmesini temin eder.

Madde 30 — Bu kanunun tatbikte bulunduğu müddet zarfında şehir, kasaba, iskele, liman ve istasyonlarda gayrimenkullerin kira bedelleri bu kanunun tatbik mevkiine konmasına takaddüm eden sene zarfındaki son icar mukavelenesiyle muayyen olan kira bedellerinden hiç bir suretle fazla olamayacağı gibi mukavele şartlarında da kiracılar aleyhine değişiklik yapılamaz.

Kiraları icar mukavelenesiyle muayyen olmayan veya kanunun tatbik mevkiine girmesinden sonra inşa veya tadil edilmiş olan veya müstecir tarafından tahliye edildikten sonra kullanma tarzı değiştirilerek icar olunan gayrimenkullerin kira bedellerinin ne suretle tespit olunacağını Hükümet bir kararname ile tayin eder.

İcar mukavelelerinin bircümle hükümlerine müstecirler tarafından riayet edilmek ve icar müddetinin hitamından on beş gün evvel mukaveleyi yenilemek şartı ile işbu kanunun meriyetten kalkmasından üç ay sonraya kadar müstecirler aleyhin tahliye davası mesul değildir. Ancak mal sahibi gayrimenkulü bizzat mesken olarak kullanmak mecburiyetinde kalırsa icar mukavelesinin hitamında tahliye talebinde bulunabilir.

Kaloriferli binalarda kömür fiyatındaki tahavvüllerin kira bedellerine inikâs nispeti icabı hale göre bir kararname ile tayin olunur.

Bu madde hükümlerinin tatbik olunacağı yerleri Hükümet tayin ve ilân eder. Bu yerlerde 2490 numaralı kanunun bu maddeye muhalif hükümleri tatbik olunmaz.

Madde 31 — Hükümet, dâhilde lüzum gördüğü maddelerin azamî fiyatlarını, maliyete zannedilebilecek azamî kâr nispetlerini ve bu maddelerinin cinslerini, nevilerini ve vasıflarını tespit ve tayin edebilir.

Bu suretle tespit olunan fiyatlar veyahut kâr nispetleri fevkinde veya cins, nevi veya vasıflara muhalif olarak bir malın satılması veya satışa arz olunması yasaktır.

Keza, sair kanunlar hükümlerine müsteniden mercilerince tespit olunan fiyatlar fevkinde bir malın satılması veya satışı arzı da yasaktır.

Toptan, yarı toptan ve perakende ticarete, tacir sıfatım haiz hakikî veya hükmi şahıslar arasında yapılan alım ve satım muamelelerinde satılan mal için satıcı tarafından fatura verilmesi ve faturaların muayyen bir müddet zarfından satan ve satın alan tarafından muhafaza edilmesi mecburi kılınabileceği gibi, tacir sıfatını haiz müşterinin ticaret için faturasız mal satın alması menedilebilir.

100 kuruştan fazla yapılan alış verişlerde müşterinin talebi üzerine satıcı fatura vermeğe mecburdur.

Keza, tacir sıfatını haiz hakikî veya hükmi şahıslar arasında yapılan alım ve satım muamelelerinde, bir malın mevcudu bulunmadığı satıcı tarafından beyan edildiği ve alıcı keyfiyeti mübeyyin bir vesika talep eylediği takdirde bu vesikanın verilmesi mecburidir.

Gerek bu maddenin ve gerek bu kanunun diğer maddelerinin tatbikatında salâhiyetti memurlara, lüzumlu görülen her nevi malûmatın verilmesi ve ticarî defterlerle her nevi vesikaların gösterilmesi mecburidir.

Madde 32 — Muhik sebep olmaksızın bir malın fazla fiyatla satılması veya satışa arz edilmesi yasaktır.

Keza, fazla fiyatla satmak kastıyla mevcut malın satışa arz edilmemesi veya satışından İmtina olunması veya saklanması veya her hangi bir suretle kaçırılması veya muvazaa yolu ile elden çıkarılması veya piyasada darlık, yahut fiyatlarda yükseklik tevlit edebilecek derecede mahdut ellerde toplanması, her hangi bir maddenin ticarî teamül haricinde muhtelif ellerden geçirilmesi suretiyle fiyatının yükseltilmesini istihdaf veya intaç eden zincirleme muameleleri, ticarî teamüle aykırı olarak diğer bir malın da satın alınmasını mecburî kılmak suretiyle satışta bulunulması veya malın satışa bu şartla arz edilmesi, bir malı fazla fiyatla satmağa matuf sair fiil ve hareketlerde bulunulması ye fiyatları yükseltmek kastıyla propaganda yapılması yasaktır.

Madde 33 — Hükümet, halk ve Millî Müdafaa ihtiyacından madud olan her türlü eşyanın konulması için muktezi mahfuz mahalleri ve depoları hu kanununun tatbik mevkiine konduğu seneye tekaüdüne eden senedeki icar bedelleri ve icar bedelleri taayyün etmemiş bir yer ise gayrisafi irat miktarınca tayin dileyen bir kira mukabilinde işgal ve istimal eyleyebilir.

Bu gayrimenkuller icar veya işgal için tahliye ettirildikleri takdirde şamillerin bundan mütevellit masrafları Hükümetçe tekiye olunur.

Madde 36 — Hükümet her türlü hususî nakil vasıflarının seyrüseferini tanzim ve tehdit veya menedebileceği gibi azamî nakil ücretlerini de Tayin eder ve bu vasıtaların malzemelerini ve mutat ücretlerini vererek Devletçe lüzum görülen yerlerde ve hizmetlerde çalıştırabilir; lüzum ve ihtiyaç gördüğü takdirde bu vasıtaları diğer pahasını vererek satın alabilir.

Hükümet, halkın ve Millî Müdafaa'nın ihtiyaçlarını karşılamak maksadı ile lüzumunda, ecnebilere ait deniz nakil vasıtalarını da bu madde hükümleri dairesinde, rızaları ile çalıştırabilir.

Madde 43 — Bu kanunun derpiş ettiği işlerin icap ettireceği tediyeler için Hükümet emrine Hazinece elli milyon liraya kadar bir sermaye temin olunur. Mütedavil sermaye ile sabit sermaye ve teşkilât masrafı karşılıkları İcra Vekilleri Heyeti karar ile bu sermayeden tefrik edilir.

Madde 44 — Vekâletlerce bu kanuna müsteniden yapılacak işlerin ve kurulacak müesseselerin istilzam ettirdiği paralar İcra Vekilleri Heyeti karar ile 43 üncü maddedeki sermayeden alâkalı vekâlet emrine verilir. Ancak müesseseler hanemdeki teşkilâtın ve Koordinasyon Bürosunun kadro ücretleri ve bilumum idare masrafları için sarf edilecek miktar senede bir milyon lirayı tecavüz edemez.

Madde 47 — Bu sermaye hesapları ve evrakı musibetesin Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankasında temerküz ettirilir, veznedarlık işleri de bu banka tarafından yapılır.

Bu kanun hükümleri dairesinde ittihaz olunan kararlara müste-

niden yapılan her nevi tevdiat ve tahsilât taallük ettiği vekâlet için açılan hususî hesaplarda gösterilir. Kadro ve idare masrafları ayrıca bir cetvelde irade olunur.

Madde 50 — Bu sermayeden sarf edilecek paralar, Muhasebe! Umumiye ve arttırma, eksiltme ve ihale kanunları hükümlerine ve Divanı Muhasebatın murakabesine tâbi değildir.

31 inci maddenin son iki fıkrası mucibince verilecek beyanname, yazı ve vesikalar damga resminden ve sair rûsum ve vergilerden muaftır.

Madde 53 — Bu kanunun 38 inci maddesi hükmüne riayet etmeyenlerden on liradan yüz liraya kadar ağır para cezası alınır. Tekerrürü halinde yirmi liradan iki yüz liraya kadar ağır para cezaisiyle beraber üç günden bir aya kadar hapis cezası hükmolunur.

Sekizinci maddenin birinci fıkrası ile 24 üncü madde hükümlerine riayet etmeyenlerden 25 liradan 250 liraya kadar ağır para cezası alınır. Tekerrürü halinde 50 liradan 500 liraya kadar ağır para cezası ile birlikte 7 günden bir aya kadar hapis cezası hükmolunur.

29 uncu maddeye muhalif hareket edenlere 7 günden bir aya kadar hapis cezası hükmolunur. Ayrıca tespit edilen ithal ve ihraç fiyatları ile satışın veya mubayaa yapıldığı fiyatlar arasındaki fark tutarının iki misli, para cezası olarak, tahsil edilir. Bu fiilin tekerrürü halinde cezalar tavgif olunur.

Madde 59 — 31 nci maddenin ikinci ve üçüncü fıkraları ile 32 nci ve 35 inci maddelerde yazılı ihtikâr ve istismar fiillerinden herhangi birini irtikâp edenler hakkında 500 liradan beş bin liraya kadar ağır para cezaisiyle beraber iki seneden beş seneye kadar sürgün ezası hükmolunur ve suç mevzuu olan mal ile beraber bu maldan mütebaki ve mevcut kısmı da tamamen müsadere edilir. Ancak, müşteri satıcıya bir para tediye etmiş ise bu para derhal kendisine iade olunur.

31 inci maddenin ikinci ve üçüncü fıkraları ile 32 nci maddede yazılı fiillerin işlenmesinden tevellüt eden veya edebilecek olan zarar, malın yahut temin edilen veya edilmesi kast olunan gayrı muhik menfaatin miktar veya mahiyetine göre, hafif ise 50 liradan 500 liraya kadar ağır

para ve 7 günden bir aya kadar hapis cezası ile beraber 15 günden iki aya kadar dükkân, mağaza ve ticarethanenin kapatılmasına hükmolunur. Bu fıkırada yazılı fiillerin tekerrürü halinde işbu maddenin birinci fıkrasında yazılı cezalar verilir.

31 inci maddenin ikinci ve üçüncü fıkraları ile 32 nci maddede yazılı fiillerin işlenmesinden tevellüt eden veya edebilecek olan zarar, malın yahut temin edilen veya edilmesi kast olunan gayrı muhik menfaatin miktar veya mahiyetine göre, pek hafif ise 25 liradan 250 liraya kadar ağır para cezası ile beraber dükkân, mağaza ve ticarethanenin 7 günden bir aya kadar kapatılmasına hükmolunur. Bu fıkırada yazılı fiillerin tekerrürü halinde, 50 liradan 500 liraya kadar ağır para ve 7 günden bir aya kadar hapis cezaları ile beraber dükkân, mağaza ve ticarethanenin 15 günden iki aya kadar kapatılması cezası verilir.

31 inci maddenin 4 üncü, 5 nci, 6 ncı ve 7 nci fıkralarında yazılı hükümlere riayet etmeyenler hakkında 25 liradan 250 liraya kadar ağır para cezası ile beraber üç günden 15 güne kadar dükkân, mağaza ve ticarethanenin kapatılmasına hükmolunur. Bu fıkırada yazılı muhalefet fiillerinin tekerrürü halinde, 50 liradan 500 liraya kadar ağır para cezası ile beraber 6 günden bir aya kadar dükkân, mağaza ve ticarethanenin kapatılması cezası verilir.

Madde 66 — 56 ncı, 59 uncu ve 64 üncü maddelerde yazılı suçlardan dolayı yapılacak olan son tahkikat mevkufen icra edilir.

Şu kadar ki, 59 uncu maddenin 3 üncü ve 4 üncü fıkralarında yazılı hallerde, muhakeme esnasında hâkim, kefaletle tahliye kararı verebilir.

Madde 2 — Bu kanun neşri tarihinden itibaren mer'idir.

Madde 3 — Bu kanunun hükümlerini tatbik İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

27/12/1940

1 — Malatya Vali Muavini Ekrem Yalçınkaya'nın İzmir Vali Muavinliğine, Dâhiliye Vekâleti Memurlar, Sicil ve Muamelât Umum Müdür Muavini Cavit Kınayın Malatya Vali Muavinliğine naklen ve Mülkiye Müfettişi Raşit Demirtaş'ın İstanbul Vali Muavinliğine terfian tayinleri tensip edilmiştir.

2 — Bu kararnamenin icrasına Dâhiliye Vekili memurdur.

20/12/1940

**Askerî Tayinat ve Yem Kanununa müzeyyel 1495 sayılı
kanunun birinci maddesinin tefsiri**

Tefsir No: 234

1/6/1929 tarih ve 1495 sayılı kanunun birinci maddesinde yazılı muhallerdeki eratın gündelik tayınlarına yapılan ilâveler; 12 Eylül 1330 tarihli Tayinat ve Yem Kanununun birinci ve ikinci maddelerinde gösterilen gündelik istihaklara şamildir.

20/12/1940

T.B.M.M. KARARI**Altı Vilâyette ilân edilmiş olan örf i idarimin 3 ay
daha temdidi hakkında**

Karar No: 1199

İstanbul, Edirne, Kırklareli, Tekirdağ, Çanakkale ve Kocaeli Vilâyetlerinde 23 Teşrinisani 1940 tarihinde bir ay müddetle ilân edilmiş olan örfi idarenin hitamından itibaren üç ay daha temdidine karar verilmiştir.

12/1940

20/

2

Kararname No: 14709

Çavdarın Toprak Mahsulleri Ofisinin iştiğal mevzuları arasına alınmasını teminen hazırlanan ilişik kararın meriyete konulması; Ticaret Vekilliğinin 28/11/1940 tarih ve 4/9122 sayılı teklifi üzerine; İcra Vekilleri Heyetinin 28/11/1940 tarihli toplantısında kabul olunmuştur.

28/11/1940

Kararname No: 14710

3491 sayılı kanununun 8 inci maddesinin 2 nci fıkrası mucibince Toprak Mahsulleri Ofisi tarafından memleket ihtiyatı olarak buğday, çavdar, arpa ve yulaf mahsullerinden stok yapılması hakkındaki ilişik kararın meriyete konulması; Ticaret Vekilliğinin 28/11/1940 tarih ve 4/9122 sayılı teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyetinin 28/11/1940 tarihli toplantısında kabul olunmuştur.

28/11/1940

2374

2

Kararname No: 14711

Toprak Mahsulleri Ofisinin iştigel mevzuları arasında bulunan buğday, avdar, arpa ve yulafın 3491 sayılı kanunun 2 nci maddesinin A fıkrasına göre mubayaa yerleri, fiyat ve şartlarına ait ilişik kararın meriyete konulması; Ticaret Vekilliğinin 28/11/1940 tarih ve 4/9122 sayılı tezkeresiyle yapılan teklifi zerine İcra Vekilleri Heyetinin 28/11/1940 tarihli toplantısında kabul olunmuştur.

28/11/1940

2

Kararname No: 14712

Toprak Mahsulleri Ofisi tarafından 3491 sayılı kanunun 2 nci maddesinin B fıkrası hükümlerine göre yapacak buğday ve avdar tanzim satışları hakkındaki ilişik kararın meriyete konulması; Ticaret Vekilliğinin 28/11/1940 tarih ve 4/9122 sayılı teklifi zerine İcra Vekilleri Heyetinin 28/11/1940 tarihli toplantısında kabul olunmuştur.

28/11/1940

2

Kararname No: 14713

Ticaret Vekilliğinin gösterdiği lüzum üzerine zahire ticaretiyle uğraşmayan mstahsillerden gayri bilumum hakiki ve hükmi şahışlar elinde bulunan buğday ve avdarların beyannameye tâbi tutulması hakkında olup Koordinasyon Heyeti Reisliğinin 28/11/1940 tarih ve 1/519 sayılı tezkeresiyle teklif edilen ilişik 76 numaralı kararın meriyete konulması; İcra Vekilleri Heyetinin 28/11/1940 tarihli toplantısında kabul olunmuştur.

28/11/1940

2

Kararname No: 14714

Ticaret Vekilliğinin gösterdiği lüzum üzerine Millî Korunma Kanununun 31 inci maddesinin birinci fıkrasına tevfikân, tacir vasfını haiz olan ve olmayan bilumum hakîkî ve hükmi şahıslar tarafından yüz kilodan fazla buğday, çavdar, arpa ve yulaf satışlarında mahallerine ve nevilerine göre azamî satış fiyatı tespitine dair olup Koordinasyon Heyeti Reisliğinin 28/11/1940 tarih ve 1/520 sayılı tezkeresiyle teklif edilen ilişik (77) numaralı kararın meriyete konulması; İcra Vekilleri Heyetinin 28/11/1940 tarihli toplantısında kabul olunmuştur.

28/11/1940

Dâhiliye Vekâletinden:

1 — Zonguldak Belediyesi hududu içinde bulunan Kozlu Nahiyesi merkezinde müstakilen bir belediye teşkili Devlet Şûrasınca da muvafık görülmüş olduğundan 1580 sayılı Belediye Kanununun 7 nci maddesine tevfikân mezkûr nahiyeye merkezinde müstakilen belediye teşkili tensip edilmiştir.

2 — Bu kararname hükmünü yürütmeye Dâhiliye Vekili memurdur.

29/11/1940

2

Kararname No: 14790

Günlük gazete sahifelerinin tahdidi hakkında olup Koordinasyon Heyeti Reisliğinin 28/11/1940 tarih ve 1/534 sayılı tezkere ile teklif edilen ilişik 78 numaralı kararın meriyete konulması; İcra Vekilleri Heyetince 2/12/1940 tarihinde kabul olunmuştur.

2/12/1940

Kararname No: 14806

Askerî Ceza Kanununun bazı maddelerini değiştiren 3914 sayılı kanunda zikrolunan fevkalâde zaman tabirinden maksut olan vaziyetin tayini hususunda bir hüküm bulunmadığından bahisle bu hususun İcra Vekilleri Heyetince tetkik edilerek bir karara bağlanması Millî Müdafaa Vekilliğinin 9/9/1940 tarih ve 40/3047 sayılı tezkeresiyle teklif edilmiştir.

Keyfiyet İcra Vekilleri Heyetinin 28/11/1940 tarihli toplantısında görüşülerek, bugünkü durumun mezkûr kanunda yazılı fevkalâde zamana mutabık bulunduğuna karar verilmiştir.

28/11/1940

Kararname No: 14815

Umumî siyasete mugayir neşriyatta buldukları görülen İstanbul'da münteşir Tan ve Tasviri efkâr gazetelerinin Matbuat Kanununun 50 inci maddesine tevfikân muvakkaten kapatılmalarına, İcra Vekilleri Heyetince 7/12/1940 tarihinde karar verilmiştir.

7/12/1940

Kararname No: 14850

1 — 15/11/1940 tarih ve 2/14660 sayılı kararname ile tatbik mevkiine konulan (hava taarruzlarına karşı ışıkların söndürülmesi ve karartılması) Nizamnamesinin (umumî tenvirat), (iç ve dış ışıkları) ve (açıkta inşaat) bahislerine taallûk eden maddelerde nakil vasıtalarına müteallik maddeleri hakkındaki kararın aşağıdaki şekilde tadili İcra Vekilleri Heyetince 10/12/1940 tarihinde kabul olunmuştur.

**3656 sayılı kanunun muvakkat altıncı maddesindeki
(maiyet memurları) tarhım tefsiri**

Tefsir No: 232

3656 sayılı kanunun muvakkat altıncı maddesindeki (maiyet memurları) tabiri namzetlik devrelerini 2768 sayılı kanunun birinci maddesiyle 219 numaralı tefsirde gösterilen memuriyetlerde geçirmekte olan Siyasal Bilgiler Okulu veya Hukuk Fakültesi mezunlarına şamildir.

9/12/1940

Kararname

16291

Birinci madde Türkeli nahiyesi merkezi, Helaldi köyünden Gemi yanı köyüne kaldırılmıştır.

İkinci madde Bu kararnamenin icrasını Dâhiliye Vekili memurdur.

13/1 Kânun/1940

Kararname

16290

BİRİNCİ MADDE: Gökdere nahiyesi merkezi, Bizeri köyünden Çil kuru mevkiine kaldırılmıştır.

İKİNCİ MADDE: Bu kararnamenin icrasına Dâhiliye Vekili Memurdur.

13/1 Kânun/1940

Dâhiliye Vekâletinden:

1 — Hatay Vilâyeti Dört Yol Kazasına bağlı Payas Nahiyesi Merkezinde Payas, Karşı mahalle ve Kürütülün birleşerek bir Belediye teş

kil etmeleri Devlet Şûrasınca da muvafık görülmüş olduğundan 1580 sayılı Belediye Kanununun 7 nci maddesine tevfikân mezkûr Nahiye Merkezinde bir belediye teşkili tensip edilmiştir.

2 — Bu kararname hükmünü yürütmeğe Dâhiliye Vekili memurdur.

9/12/1940

1 — Van Vilâyetine bağlı Gürpınar kazası Narduz nahiyesi merkezi (Sükünüz) köyünden (Dim) köyüne kaldırılmıştır.

2 — Bu kararnamenin icrasına dâhiliye Vekili memurdur. 9/12/940

Dâhiliye Vekâletinden:

1 — Niğde Vilâyeti Ulukışla Kazasının Çiftehan mevkiinde ilişik listede isimleri yazılı Ulukışla Kazasına bağlı 14 köyü ihtiva etmek ve bu kazaya bağlı olmak üzere (Çiftehan) adile bir nahiye kurulmuştur.

2 — Bu kararnamenin icrasına Dâhiliye Vekili memurdur.

13/12/1940

1 — Gaziantep Vilâyetinin Kilis Kazasına bağlı Musabeyli Nahiyesinin merkezi Murat hüyüğü köyünden kaldırılarak balıklı köyüne nakledilmiştir.

2 — Bu kararnamenin icrasına Dâhiliye Vekili memurdur.

13/12/1940

Mülki Teşkilat

DÂHİLİYE VEKÂLETİ

M. S. M. U.M.

2 Ş. M.

Sayı

12/940

Özü:

Hacı Mustafa adlı müstakil bir köy kurulması Ataizi ve Çamurlu çiftliklerinin Fer huş köyü ile birleştirilmesi H.

Vekâlet Yüksek Makamına

Maraş Vilâyeti merkezine bağlı Hacı Mustafa, Tıbbi, Ataizi ve Çamurlu Çiftlikleriyle şimdiye kadar çiftlik halinde idare edilmekte idi, Bu çiftliklerde oturan kimseler çiftlik sahipleri tarafından şuradan buradan toplanmış vatandaşlardır. Bu şekli idare Emniyet ve asayiş bakımından mahzurlu görülmektedir. Bu vaziyeti önlemek için 2 kilometre mesafedeki Tıbbi Çiftliğinin Hacı Mustafa Çiftliğiyle birleştirilerek Hacı Mustafa adile yeniden bir köy kurulması ve Ataizi, Çamurlu Çiftliklerinin de keza kendilerine 2 kilometre mesafede bulunan Fer huş köyü ile birleştirerek bir köy halinde idareleri idare Heyeti ve Umumî Meclis kararlarına dayanılarak Maraş Vilâyetinden istenilmektedir.

İcra kılman tetkikatta; Vilâyetin gösterdiği bu lüzum gerek emniyet ve asayiş ve gerekse bu çiftlik sakinlerinin iş ve aile hayatlarında istikrar temini bakımlarından faydeli olacağı cihetle münasip görülmüştür. Yapılan Muamele Vilâyet İdaresi kanununu değiştiren 3001 sayılı kanunu muadil 3451 sayılı kanun hükümlerine uygundur. Keyfiyet 30/12/940 tarihinde onaylanmıştır.

T. C.
DÂHİLİYE VEKÂLETİ
M. S. M. U. M.
2 Ş. M.
Sayı

12/940

Özü:

Kayas köyü ve istasyonu adını
değiştirilmesi hakkında:

Vekâlet Yüksek Makamına

Devlet Demiryolları İzmir İşletmesi mıntıkasında ve Tokalı kazası hududu dâhilinde bulunan Kayaş istasyonu adının Ankara İşletmesi mıntıkasındaki Kayaş İstasyonu ismine müşabehetinden nakliyatta bir takım intizamsızlıklara sebebiyet verdiği cihetle Bu İstasyon adının; civarında bulunması itibariyle Pancar tohumu çiftçiliği ismine izafeten (Pancar) adile değiştirilmesi Münakalât Vekâletinin 20/9/940 gün ve 5254/1 - 17762 sayılı yazısı ile bildirilmiş ve İzmir Vilâyeti vasıtası ile yaptırılan tetkikatta Kayaş köyü ile bu köye izafeten tevsim edilmiş olan mezkûr istasyonun en yakınında Pancar tohumu çiftliği bulunmasından adı geçen Kayas köyü ve dolayısı ile mevzuubahis istasyon adının (Pancarlı) olarak kabulü İdare heyeti ve Umumî Meclis kararlarına dayanılarak İzmir Vilâyetince teklif edilmiştir.

İcra edilen tetkikatta gerek Kayas köyü ve gerekse bu addaki İstasyonun Pancar tohumu çiftliği civarında bulunması itibariyle her iki adın, vilâyetin teklifi veçhile (Pancarlı) ile değiştirilmesi muvafık ise de Gaziantep Vilâyeti dâhilinde (Pancarlı) adında bir köy bulunmasından ileride başkaca iltibasa mahal bırakılmamak üzere Gerek Kayaş köyü ve Gerekse kayas İstasyonu adlarının Münakalât Vekâletinin işarı veçhile (Pancar) olarak kabulü maksada daha uygun görülmüş ve muamelesi de Vilâyet İdaresi kanununun değiştiren 3001 sayılı kanunu muadil 3451 sayılı kanunun Birinci maddesi E, F, fıkralarının hükümleri dâhilinde tekemmül ettirilmiş olduğundan keyfiyet 30/12/940 tarihinde onaylanmıştır.

T. C.
DÂHİLİYE VEKÂLETİ

M. S. M, U. M.

2 Ş. M.

Sayı

27/12/940

Özü :

.....
.....

Vekâlet Yüksek Makamına

Maraş Vilâyetlerinin Göksün kazası Çardak nahiyesine bağlı (Alımetçik) köyünün; nahiye hududunun Güney batısı sonunda, Çardakla Göksün Merkezi arasında 4, Nahiye merkezine 20, kaza merkezine ise 15 kilometre mesafede bulunması; halkın hükümet işlerini Nahiye kanalı ile takip zarureti karşısında kazada olan bir iş için 60 kilometrelik mesafe kat etmek mecburiyetinde kalması ve kışın nahiye merkezi ile köy arasında bulunan (Korkmaz Beli) nin kardan kapanması dolayısı ile hükümet işlerinin uzun müddet teehhüre uğraması; köyün doğrudan doğruya kaza Merkezine bağlanması halinde ise bu merkeze 15 kilometre mesafede olmasından halk ve hükümet işlerinin bir günde intaç edilebilmesinin imkân dâhiline gireceği gibi esasen köylünün katırcılıkla iştilal edegeldikleri göz önünde bulundurulursa bu irtibat değişikliğinin gerek halk ve gerekse hükümet bakımından mühim kolaylık ve faydalar temin edeceği ve köylünün isteğinin de bu merkezde olduğu ileri sürülerek Vilâyet İdari Heyeti ve umumî Meclis kararlarına istinaden Maraş Vilâyetime istenmektedir

İcra kılman tetkikatta; Ahmetçik köyünün Çardak nahiyesinden alınarak Göksün kazası merkezine bağlanmasının halk ve hükümet işlerinin daha kolaylıkla yürütülüp kontrol edilmesini mümkün kılacağı gibi bu ha VI emniyet ve asayiş bakımından da yerinde bir iş olacağı neticesine mal sandığından ve yapılan muamelede Vilâyet idaresi kanununu değiştiren / 001 sayılı kanunu muadil 3451 sayılı kanun hükümlerine uygun bulunduğundan keyfiyet 30/12 /940 tarihinde onaylanmıştır.

T. C.
DAHİLİYE VEKÂLETİ
M. S. M. U. M,
2 Ş. M.
Sayı

27/12/940

Özü:

(Alibey köyü) namı altında
müstakil bir köy teşkili H.

Vekâlet Yüksek Makarama

Mahalle halinde bağlı buldukları Samsun Merkezinin Devgeriş köyüne 1,5 — 2,5 saat, yekdiğerine ise 15 dakika mesafede bulunan Aşağı Alibeyli, Yukarı Alibeyli (Alan) (Toygar ve Kırkanbar mahallelerinin hükümet işlerinde mesafesinin uzaklığı itibariyle Devgeriş köyünden lâyiki veçhile kontrol edilemediği gibi halkın ihtiyar heyeti ile olan resmî ve şahsî işlerinde de Muhtarı bulabilmek için uzun zaman gaip etmek veya muhtarın köyde bulunmaması halinde günlerce beklemek gibi vaziyetlerle karşılaşmakta olduklarından gerek bu halleri önlemek gerekse köylerini imar maksadı ile (Alibey köyü) adı altında birleştirilerek müstakil bir köy haline getirilmeleri bu mahalleler halkının isteğine ve Vilâyet İdare Heyeti ve Umumî Meclis kararlarına dayanılarak Samsun Vilâyetinden istenilmektedir.

İcra kılman tetkikatta; bu istek yerinde görölmüş ve muamelesi de Vilâyet İdaresi kanununu değıştiren 3001 sayılı kanuna muadil 3451 sayılı kanun hükümlerine uygun bulunmuş olduğundan yukarda adı geçen dört mahallenin Devgeriş köyünden ayrılarak (Alibey köyü) adı altında müstakil köy haline getirilmesi 27/12/940 tarihinde onaylanmıştır.

Sayı: 9124

Gün: 11/12/940

Özü:

Reisicumhurumuz ve Millî Şefimiz İsmet İnönü'nün Siyasal Bilgiler Okulunda söylemiş olduğu Nutuk H.

Umum Müfettişliklere ve Vilâyetlerle Vekâlet dairelerine yazılmıştır.

2 — Reisicumhurumuz ve Millî Şefimiz İsmet İnönü tarafından Siyasal Bilgiler Okulunun 84 üncü yıl dönümü münasebetiyle irat buyrulan nutuk birinci maddededir.

Bu nutukta yalnız Siyasal Bilgiler Okulu talebe ve mezunlarının değil, bütün devlet memurlarının istifade edecekleri yüksek fikir ve direktifler mevcuttur. Bu itibarla bütün memurlara okutturulmasını ve memurlarımızın mesailerinin bu hitabedeki yüksek mana ve gayelere göre tanzimini önemle rica ederim.

3 — Umumî Müfettişliklerle Vilâyetlere ve Vekâlet dairelerine yazılmıştır.

Memurlar, Sicil ve

Muamelat U. Müdürü

7/12/940

Özü:

Sayı: 9078

Gün: 7/12/940

Amme hizmetlerinin iyi ifası, iyi vasıf da memur tedarikine ve bunların iyi çalışmasına mütevakıftır.

Memurlar tayinlerinde vazifelerini ifaya kâfi ehliyeti haiz olsalar bile zaman ile gerek hizmetlerde hâsıl olan değişiklikler ve gerek tahvil

ve terfiler dolayısı ile memur vasıflarının da bu tebeddüllerle muvazi olarak inkişafı lâzımdır.

Bu lazımenin temininde mafevklerin ciddî ve bilgili yardımları çok müessirdir.

Vazifelerini iyi yapan memurlara huzur ve istikrar, yüksek kabiliyet ve liyakat gösterenlere hakkında ümit ve emniyet vermek ve bunu nazariyatta bırakmayıp filen tahakkuk ettirmek memurların iyi vasıflarının kuvvetlenmesinde ve inkişafında lüzumlu bir amildir.

Bilâkis vazifesini iyi yapmayan veya esasen onu yapacak kıymet ve kabiliyeti haiz bulunmayan memurları, Devlet kadrolarına uzun müddet taşıtmağa da kimsenin hakkı yoktur.

Memur tayininde inha, intihap, tayin ve tasdik hakkım haiz olan mafevklerin Devlete ve Millete karşı mühim mesuliyetleri vardır. Tayinlerinde herhangi suretle alâkadar oldukları memurların ehliyetlerini tekeffül etmiş sayılırlar. Binaenaleyh inha, intihap, tayin ve tasdik hakları kullanılırken bu nokta hesaba katılarak bu kefalet ve mesuliyetin icap ettirdiği itinayı göstermek, yani her türlü şahsî hislerden uzak kalarak yalnız hizmetin istilzam ettiği vasıfları tam bir bitaraflık ve adaletle aramak lâzımdır.

Memurların intihap ve tayininde olduğu kadar istihdamlarında da dikkat ve itina gösterilmelidir. Çalışan ve vazifesinin ehli olan memurların kudret ve kabiliyetlerini artırmak hususunda lüzumlu ve yerinde olan yardımları yapmak ve zamanında takdir ve tekliflerinde dikkatli olmak, tembellikleri ve ehliyetsizlikleri görülenleri müessir tedbirlerle ıslah ve bu tedbirlerle ıslah edilemeyenleri kanunlarımızın gösterdikleri usullerle memur kadrolarının dışına çıkarmak mafevklerin vazifesidir. Ne zulme, ne de haksız sahabete hakkımız yoktur.

Memurların ehliyet ve kabiliyetlerde muvaffakiyet derecelerini gösterecek vasıta sicilleridir. Onun için mafevklerin kanununun tayin ettiği zamanlarda vermeleri lâzım gelen sicillerin ve mahrem tezkiye varakalarının vaktinde ve muntazaman Vekâlete gönderilmesini isterim. Bundan başka Vekâlet müfettişleri de teftiş ettikleri memurların umumî ahvali, ehliyet ve muvaffakiyet dereceleri hakkında raporlar vermekle mükellef tutulmuştur.

Sicil ve tezkiye varakaları münderecatı sarih, vazıh, kat'î ve iltibasa gayri müsait halde olmalıdır. Aksi hal onu verenlerden istizahı mucip olacaktır.

Sicil ve tezkiye varakalarına yazılacak her kelimenin behemal bir tetkik ve kanaat mahsulü ve her türlü tesirden ve tarafgirlikten azade olması lâzımdır. Sicil ve tezkiye varakaları aynı zamanda mafevklerin maiyetlerde alâkalarının ve meratibe ve murakabe vazifesini ifadaki dikkat ve muvaffakiyetlerinin miyarı olacaktır.

Vekâleti, memurların tayin, tahvil, takdir ve tecziye işlerinde isabete sevk edecek olan sicil ancak bu suretle meydana gelebilecektir.

Sicil ve tezkiye varakaları münderecatının mahremiyetine kat'î surette riayet lâzımdır. En parlak surette tezkiye edilen memurun dahi bundan haberdar edilmesini tecviz edemem. Bu nokta Vekâletçe daima ve ehemmiyetle takip edilecektir.

Arkadaşlarımın bu vakayaysa riayetle kendilerinin ve Vekâletin vazifelerini kolaylaştırmalarım ehemmiyetle dilerim.

Bütün Vilâyetlere, Umumî Müfettişliklere ve Merkez dairelerine yazılmıştır.

M. S. M. Umum Ş: 1

16/12/940

Sayı: 9261

Gün: 16/12/940

Valiliğine

Bazı vilâyetlerde işlerin günü gününe çıkarılmamasından dolayı vilâyetlerde mektupçularının, kazalarda tahrirat kâtiplerinin mesul tutulmaları 24/2/940 tarih ve 1370 sayılı tamimle tebliğ edilmiş olduğu halde bazı vilâyetlerde yine işlerin günün gününe çıkarılmasında bir takım teehhürata meydan verilmekte olduğu görülmektedir.

Alâkadarların bu hususa bir kere daha nazarı dikkatlerinin celbini ve buna rağmen işlerin günü gününe çıkmasına ihmâl ve teseyyübü gö-

rülenler olursa haklarında kanunî muamele ifasına tevessül olunarak neticesinin Vekâlete bildirilmesini tekrar tamimen rica ederim.

Bütün Vilâyetlere ve Umumî Müfettişliklere ve Vekâlet dairelerine yakılmıştır.

Emniyet Umum Müdürlüğü

Sayı: 56527

Gün: 16/12/940

1 — Rus inkılâbını müteakip Varan gel ordusu ile memleketimize iltica ederek şimdiye kadar Türk Vatandaşlığına kabul edilmemiş ve Rus siyasî mültecisi sıfatı ile ikamet tezkeresi almış veya almamış bulunan beyaz Ruslardan Vilâyetiniz mıntikasında kaç kişi varsa hüviyet ve sanatlarını ve aile efradının isimlerini muhtevî bir cetvelin gönderilmesini rica ederim.

2 — Vilâyetlere yazılmıştır.

1 — Zabitanın adlî vazifelerinin sureti icrasına dair olan ve Adliye Vekâleti ile birlikte kararlaştırılan esaslar dairesinde mezkûr Vekâletçe Cumhuriyet Müddet-i umumiliklerine tebliğ edilen tamim aynen aşağıya çıkarılmıştır.

2 — Bilgi edinilmesini ve gereğinin buna göre yapılmasını rica ederim.

3 — Umumî Müfettişliklere ve Valiliklere yazılmıştır.

Zabıta, Adlî vazifeleri itibariyle Cumhuriyet Müddeiumumilerinin nezaret ve murakabesi altındadır. Bunun tabîi neticesi olarak kanunumuz, adlî vazifelerini ifâ ettikleri sırada zabitanın işlediği suçlardan dolayı C. M. U. lerine umumî hükümlere göre takibat icrası salâhiyetini vermiştir. Yalnız zabıta âmirleri hâkimlerin vazifelerinden dolayı tâbî oldukları usule tâbî tutulmuşlardır.

Cumhuriyet Müddeiumumilerinin adli vazifeler dolayısıyla zabıta makam ve memurlarıyla mevcut olan münasebetlerinde bu vazifelerin el birliğiyle eyi bir surette yapılması hususuna bütün dikkat ve ihtimamların sarf etmeleri ve kanunun kendilerine tanıdığı takip hakkını da yerinde istimal ederek hiç bir suçü takipsiz bırakmamakla beraber lüzumsuz takibata da mahal vermemeleri ve bilhassa takibat icra ederken suçun adli vazife ile ilgisi olup olmadığı hususunda hataya düşmemeleri ve zan altına aldıkları suçlular hakkında suç unsurlarının mevcudiyetine iyice kanaat husulüne medar olacak surette tahkikatı her türlü noksan ve kusurdan arı ve mü keşif bir hale getirerek takibat icra etmeleri icap eder. Zabıta memuru, diğer vazifelerinde olduğu gibi adli vazifesini de ifa ettiği sırada Hükümet nüfuzunu temsil ettiği için, İsabeti haiz olmayarak yapılacak takibat bu nüfuza müessir olur.

Münhasıran adli vazifelerle meşgul olmak üzere memleketimizde adli zabıta teşkilâtı vücuda getirilmektedir. Fakat henüz pek mahdut yerlerde bu müstakil teşkilât kurulabilmiştir. Memleketimizin büyük bir kısmında idari ve adli vazifeler aynı zabıta makam ve memurları tarafından yapılmaktadır. Bunun için bu vazifelerin mahiyetlerinin tayinine dikkat edilmek lâzımdır. Adli bir vazifenin mahiyeti yanlış tayin edilerek Cumhuriyet Müddeiumumiliğince doğrudan doğruya takip edilmemesi ne kadar mahruzlu ise İdarî vazife ile ilgili bir suçun da hatalı bir telâkki ile umumî hükümler dairesinde takip edilmesi, bilhassa zabitanın İdarî bakımdan haiz oldukları hususiyete ve asıl mercilerine olan Hatalarına aykırı düşmek itibarıyla aynı derecede mahzurludur. Bundan başka bu vazifelerin tayini mahiyetlerinde düşülecek hatalardan tatbikatta vazife ihtilâflarına ve işin bu yüzden uzamasına mahal vermeleri itibarıyla de, tevakki etmek lâzımdır. Bir suç işlenince suçlunun yakalanmasına, suçun delillerinin toplanmasına taalluk eden bütün vazifeler adli olduğu gibi suçlu hakkında verilmiş olan hükmün, infazına müteallik bütün muameleler de bir kül halinde adlidir. İdare ve mesuliyeti adliye ait olan Ceza evlerinin inzibatına taalluk eden vazifeler, gerek Adliye Vekâleti teşkilât vücuda getirinceye kadar kanunla Jandarmaya tevdi edilmiş olan haricî inzibata müteallik olsun ve gerek bu müesseselerin alelumum idaresine ve dâhilî inzibatına taalluk etsin tamamıyla adlidir. Zezalik salâhiyetli adli makam ve mahkemelerin kanuna göre ver-

dikleri emir ve kararlara müsteniden icra edilmekte olan mevkuf ve mahkûmların nakilleri hakkında zabıtaya teveccüh eden vazifeler de adli vazifeler meyanındadır.

Adliyeye müteallik işlerde Cumhuriyet Müddeiumumilerinin emri altına vazedilmiş olan zabıta makam ve memurları aynı zamanda memleketin umumî emniyet ve asayişinden mesul bulunan mahallin en büyük Mülkiye Memurunun da emrinde bulunmaktadır. Adli vazifeleri görmekle mükellef ayrı bir zabıta kadrosu henüz mevcut olmadığından memleket zabıtası, suçluyu takip ve taharriye ve suça müteallik delilleri toplamağa, Ceza ve Tevkif evlerinin inzibatını temin etmeğe matuf Adliyeye müteallik işleri görmekle mükellef olduğu gibi suçların işlenmemesi için alınacak emniyet ve asayiş tedbirlerini ittihaz bakımından da birçok vazifelerle muvazzaftır. Bundan başka birçok idare kanunları da zabıtaya hayli vazifeler tahmil etmiştir. Bütün bu işlerin bir ahenk ve intizam dairesinde durmadan yürütmesi, İdare âmirlerinin olduğu kadar Cumhuriyet Müddeiumumilerinin de kifayetlerine ve vazife bağılıklarına ihtiyaç arz etmektedir. Bu emniyete vasıl olmak üzere, Cumhuriyet Müddeiumumilerinin aşağıdaki hususları nazarı dikkatte tutmalarını temenni ederim.

1 — Cumhuriyet Müddeiumumilerinin Adliyeye verilmiş vazifeler dolayısıyla zabıtanın istedikleri işler haricinde zabıtanın istedikleri işler haricinde zabıtanın suç işlenmeden evvel suçun işlenmesine mâni olmak maksadıyla memleketin muhafaza asayiş bakımından aldığı her türlü tedbirlerin İdarî mahiyeti haiz olduğunda tereddüt edilemeyeceğinden, bu tedbirlerin alınmasında zabıtayı memleketin asayişinden mesul olan makamların murakabesine bırakmak lâzımdır. Bu tedbirler dolayısı ile zabıta tarafından kanunlara aykırı haller vukuunda bunların Memurin Mühakemâtı Kanunu hükümleri dairesinde takibe tâbi tutulacakları şüphesizdir.

2 — Şifahî emirlerin Ceza M. U. Ka. 154 ncü maddesince mucibince mühim ve müstacel haller hasrı muktezi olduğu cihetle, zaruret mevcut olmayan hallerde emirlerin tahriri olmasına itina edilmekle beraber ifası zabıtaya bırakılmış olan tahkikat işlerinde işin tevdi edilmiş olduğu emniyet makamlarıyla temas ve muhabere edilerek zabıta memurlarına

o iş için doğrudan doğruya emir verilmesinden, zaruret olmadıkça tevakkî edilmesi.

3 — Bir işin gecikmesinden dolayı ihmal suçunun tekevvünü için memurun makbul bir mazeret olmaksızın bu gecikmeye sebebiyet vermiş olması lâzım geldiğine göre memurdan istenilen vazifenin gecikmesi halinde ihmal suçundan dolayı takibat yapılmazdan evvel bu gecikmenin makbul bir mazeretten ileri gelip gelmediğinin esaslı bir surette tahkiki ve bu hususta lüzum ve ihtiyaç mevcut olan hallerde zabıta âmirinin de mütalaasına müracaat edilmesi.

4 — C. M. U. leri Emniyet makamlarından adli bir vazifenin ifasını istedikleri sırada bu hususta icap eden direktifleri de verecekleri tabiidir. Şu kadarki emirlerini, o vazifenin yapılmasında kullanılacak kuvvete teşmil etmeyerek diğer mevzuat ile kendilerine mevdu işlerin d görülmesini temin bakımından zabıta âmirlerinin vaziyetlerini kolaylaştırmaları muvafık görülmüştür.

Keyfiyeti, Dâhiliye Vekâletiyle anlaşılarak tamamen tebliğ ve kaza dairenizdeki Cumhuriyet Müddeiumumiliklerine de tebliği temenni ederim.

Emniyet Umum Müdürlüğü

Özü:

Adli Suçlulardan arananları
kimselerin aylık cetvellerinin
tanzimi hakkında:

Sayı: 56525

Gün: 16/12/940

Adli suçlardan dolayı aranılıp ta bir ay içinde bulunamayan ve buldukları mahalli hakkında malûmat elde edilemeyen kimselerin her yılın sonunda ilişik numuneye göre bir cetveli tanzim edilerek Vekâlete gönderilecektir.

2 — Aranılan kinişlerin fotoğrafları elde bulunduğu takdirde birer kopyaları, arkalarına adları ve sıra numarası yazılacak cetvele bağlanacaktır.

3 — Aylık cetvele dâhil edilen bir kimse müteakip ayların cetveline yazılım ayacaktır.

4 — Vilâyetlerden toplanacak olan bu malûmattan, adli suçlardan aranılan kimselerin isim ve hüviyetlerini gösterir bir bülten yapıp tamim edilecektir.

5 — Bu bülten üzerine Vilâyetlerce, ihbarı ikamet (tetkiki hüviyet) ve parmak izi teşkilâtı bulunan Emniyet kurumları alfabetik ve diğer fiş dosyalarında tetkikat ve memleket dâhilinde arama yapılacaktır.

6 — Yakalanan ve buldukları yere dair malûmat elde edilen kimseler hakkında, cetvelin veya bültenin tarih ve numarasından bahisle Vekâlete malûmat verilecek ve o kimse arayan Vilâyete sevk edilecektir.

7 — Bu muamelenin tatbikine 1/2/941 tarihinden itibaren başlanacaktır.

8 — Gereğinin temin buyrulmasını rica ederim.

Umum Müfettişlik ve Valiliklere yazılmıştır.

Dâhiliye Vekili Y.

Emniyet Umum Müdürlüğü

Sayı: 57844

Gün - 25/12/940

1 — Bazı Vilâyetlerde toprak mahsulleri ofisine ait ambarlardan bekçi ücreti talep edilmekte olduğu vaki muhabereleden anlaşılmıştır.

2 — 3491 sayılı Toprak Ofisi kanununun birinci maddesinde Ofisin şahsiyeti hükmiyeyi haiz sermayesinin tamamen devlete ait resmî bir teşekkül olduğu ve 25 nci maddesinde de Muamelâtından dolayı her türlü tekâlif ve rüsumdan muaf tutulduğu ve istimlâke dahi salâhiyetti kılınmış olduğu anlaşılmaktadır.

3 — Tesisinde kazanç kastı mevcut olmayan temerrüt halinde tahsili emval kanununun tatbikine imkân bulunmayan ofis idaresi devlet İktisadî teşekküllerinden mahdud bulunmakta olup idarenin mesul bekçisi ve nöbetçilerde muhafaza edilen bu müesseseyi ait Ambar ve depolarında bekçi ücreti alınmaması icap etmektedir.

4 Bilgi edinilmesini ve gereğinin buna göre yapılmasını rica ederim.

5 — U. Müfettişliklere ve Valilikler ey azılmıştır.

Emniyet Umum Müdürlüğü

Sayı: 56526

Gün - 16/12/940

Uyuşturucu maddeler kaçakçılığı ve önlenmesi için alınacak tedbirlere dair olup Beynelmilel cinaî zabita komisyonu tarafından aza memleketlere tamamen tavsiye olunan raporun bir hülâsası.

Uyuşturucu maddeler müstahsilleri, müstehlikleri ve kaçakçıları hakkında, mevzuatımıza göre ne gibi tedbirler alınması lâzım geldiğini mütalâa eden bu rapor, tatbikatta göz önüne alınmasının faydalı olacağından tamim olunur.

Gümrük ve İnhisarlar Vekâletine arz edilmiş Umumî Müfettişlere ve Velayetlere yazılmıştır.

**Beynelmilel Cinai Zabıta Komisyonu merkez bürosu
tarafından kabul edilerek aza devletleri tamam edilen
raporun hülâsasıdır**

Yazan: Dr. Macit Cönerdem
Emniyet Um. Md. Ş, 5 Müdürü
ve Beynelmilel Cinai Zabıta
Komisyonu Aza ve Raportörü.

**Uyuşturucu maddeler kaçakçılığı ve önlenmesi için
alınacak tedbirler.**

Uyuşturucu maddeler kaçakçılığına karşı alınacak tedbirleri tetkik etmeden evvel bu suça zemin teşkil eden maddelerin sureti tedariki ve istimalindeki amilleri araştırmak lâzımdır.

1 — Uyuşturucu maddelerin mevaddı iptidaiyesin olan (Haşhaş, Hint keneviri, Koka ağacı ve yaprakları ilâ. .) gibi nebatlardan istihsal edilen ham afyon, esrar ile koka yaprakları misiller ham maddelerle bunların kimyevî ve sınaî vesaitle saf kullanılabilir bir hale getirilen ve madde müessirleri olan morfin, kokain eroin vesaire ile bunların müştekatının alınıp satılması,

2 — Bu maddeleri istihsal eden, alıp satan ve istimal eden kimselerin bunlara ne suretle hangi sebeplerin tahtı tesirinde alışmış olduklarının ve şiddetli murakabe ve müeyyidelere rağmen tedarik ve istimal hususunda başvurdukları çare ve zeminler,

3 — Bu maddelerin memleketimize ithal ve memleketimizden ihraç ve memleketimizde satışı hususunda ruhsatnameyi haiz müessese veya kimselerin sureti murakabe ve kontrolü, (2313 sayılı uyuşturucu maddelerin murakabesi hakkında kanun)

Bu esaslar vazedildikten sonra uyuşturucu maddeler kaçakçılığını üç safhada tetkik etmek icap eder.

A - Uyuşturucu maddelerin istihsali

2313 sayılı kanunun 3 ncü maddesi mucibince memleketimizde münhasıran esrar yapmağa yarayan Hint keneviri ekilmesi memnudur. Hint

kenevirini ekenlerin mahsulleri Sıhhat ve Ziraat memurları tarafından verilecek müşterek rapor üzerin mahallin en büyük Mülkiye âmiri emri ile imha edilir. Ve eken hakkında mahkemece bir aydan altı aya kadar hapis cezası verilir.

Yine 2253 sayılı uyuşturucu maddeler İnhisarı hakkında kanunun 5 inci ve müteakip maddeleri mucibince memleketimizde uyuşturucu maddelerin mevaddı iptidai yerlerinden birim teşkil eden afyon münhasıran İktisat Vekâletinin mütalaası alınarak Ziraat Vekâletince tespit ve İcra Vekilleri Heyetinin tasdikinden sonra İnhisarlar İdaresince ilân olunan mıntikalarda ekilir. Afyon ekilmesinin menedildiği mıntikalar da ayrıca ilân olunur.

Afyon ekimi için tahsis ve ilân edilen mıntikalara afyon ekenler,, İhtiyar Meclislerinden alacakları bir beyannameyi doldurup İhtiyar Meclislerine verirler.

Afyon ekimi menedilen mıntikalarda afyon ekenler tecziye edilmekle beraber mahsulleri idrak etmemişse söktürülür. İdrak etmiş ise müsadere edilir. Beyanname vermeyenler de tecziye edilir. Zürra mahsullerini bizzat satamaz İnhisarlar İdaresi bunları alır ve sattıkça, bedellerini sahiplerine verir. İnhisarlar İdaresi tarafından Ankara'da açılacak olan tek fabrikada bu mahsuller imal olunacaktır.

B - Uyuşturucu maddeler istihlâki

Uyuşturucu maddelerin ithal, ihraç ve memleket içinde satışı Sıhhat ve İçtimâi Muavenet Vekâletinin murakabesine tâbidir. Bu maddelerin memlekete ithal edilebilmesi için İnhisarlar İdaresince Sıhhat ve İçtimâi Muavenet Vekâletinden müsaade alınır. Sıhhat Vekâleti verdiği müsaadede bu maddelerin cins ve miktarlarını tayin der. Bu maddelerin ithaline yalnız hususî kanunlara tevfikân icrayı sanata müsaade alarak eczane veya ticarethane açmış eczacılarla ecza ticarethanelerinin sahipleri mezundurlar.

Ecnebi memleketler salahiyettar makamlarından ithal vesikası alınmadıkça uyuşturucu maddelerin ihracına cevaz yoktur. Bu vesikalar ihracat gümrüklerinde tetkik olunduktan sonra bu maddeler ihraç olunabilir.

Beynelmilel itilâfların hükümleri baki kalmak şartıyla memleketimize ham afyon ithali memnudur.

Eczane ve tıbbî ecza depoları sahipleri aldıkları ve sattıkları uyuşturucu maddeleri muntazaman kaydetmeğe ve alâkadar makamata hesap vermeğe mecburdurlar.

C - Uyuşturucu maddeler kaçakçılığı

Uyuşturucu maddelere müteallik mevzuatın ağır ahkâmına ve emirlere rağmen memleketimizde gerek adî ve gerekse Beynelmilel mahiyette kaçakçılık hâdiselerinin önu alınmış değildir.

Uyuşturucu maddeler kaçakçılarıyla müessir mücadeleyi temin edebilmek için bu kimselerin kaçakçılıkla tatbik ettikleri metotların bilinmesi zaruridir. Bu cihet iki bakımdan tetkik edilir.

- A) Uyuşturucu maddeler mevaddı iptidaiye kaçakçılığı,
- B) Uyuşturucu maddeler mevaddı müstahzar ve müessire kaçakçılığı.

Mevaddı iptidaiye kaçakçılığı: (Ham afyon, esrar, koka yaprakları ilâ ...) gibi mevtda memleketimizde ya gayri kanunî bir şekilde ekilir veya hariçten kaçalı suretiyle ithal edilir. Bu maddelerin kaçak olarak ekilmesinin önüne geçmek Mülkiye âmir ve memurlarıyla alâkadar diğer memurların şahsî ve daimî alâkadarlarına bağlıdır.

Bu maddelerin ithali bu maddeler hamur hâline gelebileceğinden muhtelif şekil ve kalıplara sokulmak, meselâ ayakkabı mantarı şeklinde tabana koymak, çift katlı sandık katlan araştırma saklamak, asfalt ve zift gibi maddelerle karıştırmak ve buna mümasil birçok şekil ve suretlerde kaçırılabilir. Bunlar gizli imalâthanelerde müptelâsının istimaline Salih bir hale getirildikten sonra piyasaya sürülür.

Uyuşturucu maddeler mevaddı müstahzaralar (Kokain, morfin mürekkebatı ve müştekkatı) ekseriya müstahzar diğer mevadda münhal olarak başka nam ve etiket altında ve zarif kutular içinde bazen parfûme bir surette; kolonya, pudra, sabun şeklinde veya üstü beş gibi suda gayri münhal toz, boya ve emsali maddelerle memzuç veya mahlût olarak

ticari eşya unvanı altında kaçak olarak ithal edilir. Bu uyuşturucu maddeler ithal edildikten sonra münhal veya memzuç oldukları bu maddeler den bil kimya kolaylıkla tefrik edilerek satılır. (Bu hususta kaçakçılar ucuza mal olanını tercih ederler).

Diğer taraftan kaçakçılık işi için kullanılan nakil vasıtaları da rol oynar.

A) Otomobillerde kaçakçılık: Tekerleklerin iç lâstiklerine bir yarık açılıp her tekerleğe ve yedek tekerleklere bu maddeler yerleştirildikten sonra lâstikleri solüsyonla yapıştırılır. Bu suretle ithal edilecek maddelerin miktarı çok mühimdir.

BB) Trenlerde kaçakçılık: Trenlerin her tarafım aramak güçtür. Transit trenleriyle ekseriya kaçakçılık yapıldığından kaçakçı, uyuşturucu maddeleri bir torba, içinde تنها bir arazide bekleyen şerikine atmak suretiyle kaçırlar.

CC) Vapurda yapılan kaçakçılık: Vapurların teferruatı çok olduğundan arama ekseriya müspet bir netice vermez. Vapurlarda yapıları bu nevi kaçakçılarla gemi adamları alâkadardırlar. Bu itibarla uyuşturucu maddeler ticaretin serbest veya kaçakçılığının mebzul bulunduğu memleketlerden gelen gemilerde kuvvetli bir istihbarat şebekesine ihtiyaç vardır.

Transit geçen gemilerde yapılan kaçakçılıkta malum metotlar istimal edilir. Uyuşturucu maddeler lâstik torbalara konur torbaya bir ip, ipin ucuna bir tire ve tirenin ucuna küçük bir mantar bağlanır ve torba denizin münasip yerine atılır. Şerik gelip bu torbayı sudan çıkarır. Transit gemilerde bilhassa buna dikkat etmek ve bu bakımdan gemiyi dâhilden ve haricen tarassuda tâbi bulundurmak zaruridir.

ÇÇ) Tayyarelerle yapılan kaçakçılık: Buda uyuşturucu maddeler torbaların ucuna ufak bir paraşüt konup hâli araziye atılmak sureti ile yapılır.

DD) Hayvanlarda yapılan kaçakçılık: Hayvanlara içi uyuşturucu maddeler dolu ufak cam tüpler yutturulur. Hududu geçtikten sonra bu tüpler makat tarihiyle çıkarılır.

Uyuşturucu maddeler istihlâk edenlerin tasnifi de kaçakçılığın önlenmesinde müessirdir.

A - Yüksek tabaka müstehlikler

Bunlar ya tedavi dolayısı ile alışmışlardır veya uyumak veyahut hayalperestlik gibi hislerle ve servetlerini kaybetmiş olduklarından uyuşturucu maddelere alışmışlardır.

B - Orta tabaka müstehlikler

Bunlar tabiatlarındaki dalâlet veya arkadaşlarının teşviki ile veyahut bu gibi mevattın kullanılışındaki kolaylık dolayısıyla bir iki tecrübeden sonra alışmışlardır.

C - Sefil ve sefih müstehlikler

Bunlar macera perestliğı ve sarhoşluğı şeref ve mertlik telâkki eden zümredir.

Bütün safahatı yukarıda hülâsa edilen uyuşturucu maddeler ve bunların kaçakçılarıyla mücadele için müstahsili murakabe, sıkı bir gümrük kontrolü ve kuvvetli bir istihbarat şebekesiyle aktif mücadele ve müstehlikli de bu maddelerin tevlit ettiğı sıhhi zararları feci sahneleri, tebarüz ettiren risale, konferans, sinema ve tablolar ve afişlerle, propaganda şebekesi vasıtasıyla iki cepheden mücadeleye kıymet ve ehemmiyet verilecek olursa memleketimizi bu afetin istilasından kurtarmak için en müessir bir mücadele olmuş olur.

Mahallî idareler Umura Müdürlüğü 3. Daire**Reisliği H. Ş. M.****Özü:**

Mütemmim vergi mahiyetinde bulunan Salmanın en son çare olarak ele alınması ve köy gelirlerinin arttırılması Hk,

Sayı: 20471

Gün - 4/12/940

1 — Bazı mahallerde köyün muhtelif gelir kaynaklarından azami istifade çarelerine başvurulmadan yıllık masrafların salma ile karşılanması yoluna bitildiği cari muhaberattan ve kat'î hesap hulâsalarından anlaşılmaktadır.

2 — Amme hizmetleri karşılığı olarak köy meclislerince cinayeti kabul edilmiş olan bütün varidatın kısmen veya tamamen ihmâl veya terkine köy idareleri hiç bir suretle salâhiyetler olmadıkları gibi para veya mahsul salmasının da diğer kaynaklardan elde edilecek gelir miktarı kat'î olarak tespit edilmedikçe tarhı caiz değildir.

3 — Esasen 3664 Sayılı Kanun: Salmanın Devlet ve Hususî İdare vergileri gibi muayyen matrahlar üzerinden ve mukannen nispetler dâhilinde her yıl mutlaka tahakkuk ve tahsili zarurî vergiler karakterini arz etmediğini birinci maddesiyle tespit etmiş ve bununla ancak o yıla ait köy adamları ücretleri ile köy sırrı içinde yapılacak mecburî iş masraflarının diğer gelirlerle karşılanamayan ve açık kalan miktarının mütemmim bir vergi tarhı suretiyle kapatılması hak ve salâhiyetini köy meclislerine vermiştir. Bu itibarla para ve mahsul olarak Salma namı altında tarh ve tevziat yapabilmek için bu vergideki mütemmimlik vasfının daima göz önünde tutulması bir emri zarurî ve kanunidir.

4 — Bu arada mükerreren tebliğ olunduğu veçhile mülkiyeti manevî şahsiyet adına tapuya rapit olunabilecek tarla tedariki suretiyle imece zeri yatına önem verilmesi ve köy masraflarını karşılayacak nispette yabanî ağaç aşılattırılması, 16/1/1940 gün ve 438/ 851 sayılı tamimle de

bildirilen aylarda 3434 sayılı kanuna göre yün âlet ve vasıtalarından ve köy kanununun 17 inci maddesinde yazılı gelirlerden köy sandıklarına alınacak resimlerin noksatsız tahakkuk ve tespit ettirilmesi için azamî imkânlarla el atılması suretiyle de salmanın azalmasına ve zamanla kaldırılmasına ısrarlı ve devamlı surette çalışılması lâzımdır.

5 — Bu aylarda hazırlanması icap eden 941 yılı iş program ve takvimlerinde gelir kaynaklarını arttıracak bu gibi esaslı tedbirlerin de yer alması, Salma külfetinin azalabilmesi için evvelce de bildirildiği veçhile imeceli işlerin arkası alınmadıkça ve kat'î zaruret görülmedikçe paraya mütevakkıf mecburî işlerin programa alınmaması, bazı yerlerde görüldüğü gibi köyün malî ve bedenî kudreti fevkinde hayalî programlar tanziminden daima uzak kalınması, müteaddit işlere başlayıp hepsini noksan bırakmaktansa ikmal olunabilecek mahdut ve muayyen işlere mesainin teksif ettirilmesi ve programların bu esas dâhilinde tanzimi muvafık olur.

6 — Keyfiyetin bütün köy idarelerine ve ilgili dairelere tebliğini, alınmış tedbirlerden de bilgi verilmesini rica ederim.

7 — Umumî Müfettişliklere, Umum Müdürlüklere ve Vilâyetlere yazılmıştır.

Mahallî İdareler Umum Müdürlüğü 3. Daire

Reisliği II. Ş. M.

Özü:

1 Kânunuevvelde Köy bütçe ve yeni defter örnekleri üzerinden tatbikata geçilmesi hakkında:

Sayı: 438/20470

Gün: 4/12/940

Her köyde tutulması icap eden Defterlerin İkinci kânunun birine kadar tedarik edilmesi hakkında 11/7/940 ve 8199 sayı ile tebligat yapıldığı, 23/10/940 ve 18077 sayı ile de teyit edildiği ve sene başı da yak

laştığı halde Köylerde beş aydan beri henüz bir tedbir alınmadığı, Köy Tamimlerinin Köylere derhal tebliği hakkındaki 15/4/940 ve 6270 sayılı Tamim hilâfına da bazı yerlerde bu buyruğun Nahiye ve Köylere henüz tebliğ edilmediği anlaşılmaktadır.

2 — Vekâlet Müdürler Encümeninde esaslı tetkik ve müzakerelerden sonra tespit olunan örnekler etrafında gereken ihzaratın biran önce ikmalî ve buna göre de 1 Kânunusanide Bütçe ve Defterler üzerinde tatbikata geçilmesi icap eder.

3 — Bazı yerlerde son tamimle evvelce 1/12/937 gün ve 10162 sayılı buyrukla gönderilen ve altı hesap üzerine tespit olunan örnekler arasındaki (Köy Bütçe ve Hesap Defteri) örneğinin yine kabul edildiği kanaatinin yer aldığı görülmektedir. 8199 sayılı Tamim böyle bir zehaba yol açmayacak surette sarihtir. Bu Tamimde bildirilen tashihler yapılmak şartıyla 2/3/937 gün ve 1571 sayı ile gönderilen örneğe göre hesap defterinin tabı, bütçe örneğinde de 18077 sayılı tamimde bahse mevzu tashihatın yapılması lâzımdır.

4 — Bütçe ve defter tatbikatında muvaffak bir neticeye ulaşabilmek üzere Köy İdareleri Elemanları için Pratik Kısa kurslar tertip olunması ve bunların her şeyden evvel bütün tatbikatı esaslıca kavrayacak surette burada yetiştirilmeleri faydalı olacaktır. Orduda teknik ve en çapraşık bilgiler üzerinde büyük kabiliyetler kösteren Köylünün 13/7/939 gün ve 11250 sayılı tamimde bildirilen vasıfları iktisap edebilecek surette çok daha basit olan Köy muamelâtını kavramamaları ihtimali varit bile olamaz. Kurstan sonra Köylerinde kendilerini iş başında takip edecek öğretici ve esaslı bir teftiş de kavrayış ve verim randımanını çok arttırabilecektir.

5 — Gereğinin buna göre acele tedbirlenmesini, sözü geçen 8199 sayılı Tamimin hangi tarihlerde Kaza, Nahiye ve Köylere tebliğ olduğunun bildirilmesini, bütçe ihzaratının Birinci kânun içinde ikmal edilmesini, neticeden Vekâlete de bilgi verilmesini rica ederim.

6 — Umumî Müfettişliklere, Umum Müdürlüklere ve Vilâyetlere yazılmıştır.

Mahallî idareler 3. Daire Reisliği

Özü:

Fevkalâde sebepler haricinde salmadan bakaya bırakılmayacağı, bunun da müteakip yıllar bütçesinde gösterilmesi icap edeceği hakkında:

Sayı: 438/20730

Gün: 7/12/940

1 — Köy Meclislerince tahsilata ehemmiyet verilmediğinden ücretlere kâfi gelebilecek miktardan gayrı tahakkuk atın ekseriyetle bakaya bırakıldığı ve bu yüzden umumi hizmetlerin ihmal edildiği bazı Vilâyetlerden bildirilmekte, bakaya ve sandık mevcutlarının bütçelere ne suretle alınabileceği de sorulmaktadır.

2 — Köy gelirleriyle karşılanamayan hizmetler için tarh olunan ve toplanması isteğe bağlı olmayan Para ve mahsul salmalarını yılı içinde ve taksit aylarında behemehâl tahsil edilmesi ve programa alınmış mecburî işlerin de zamanında yapılarak geri bırakılmaması kanunî bir mecburiyettir. Bu kanunî lâzım eyi tatmin maksadıyla Köy kanununun 41 ve 46 ncı maddeleri İdare âmirlerini geniş salâhiyetlerle teşhiz etmiş bulunmaktadır.

Ayrıca 3664 sayılı kanun da salmanın; Köyde oturanlara hal ve vakitlerine, Köy haricinde bulunanlara da Köydeki alâka ve istifade derecesi nispetine göre tevzi esasını kabul etmekle bakaya bırakılmasını önlemiş, zarurî sebeplerle tediye aciz mükellefleri borç altında bırakmamak içinde bu gibilerinde imece mükellefiyeti haricinde Salma borcuna mahsuben Köy işlerinde çalıştırılabilmesini 6 ncı maddesiyle kabul etmiştir.

3 — Ancak afetler karşısında arazi vergisi kanununun mükellefi himayeyi zarurî gördüğü yıllarda ve fevkalâde sebepler hususunda tahsil kabiliyeti kalmadığı anlaşılan ve Köylerce kararlaştırılan salmaların bakaya kalacağı tabiidir. Bu takdirde de bu gibi sebeplerle geri bırakılmış veya ikmal olunamamış tesisat ve inşaatla geçen yıllardan tahakkuk

edip de tediye edilememiş borçlar için müteakip yıl bütçesine konacak tahsisa mukabil 11/7/940 gün ve 438/8199 sayılı tamime ek bütçe Örneğinde gösterildiği şekilde bakayanın karşılık gösterilmesi ve bu suretle 3664 sayılı kanuna aykırı mükerrer ve yeni salma tarih, tevzi ve tahsiline meydan verilmemesi icap eder. Şunu da tavzi etmek isterim ki tahakkuku ânında tahsili zarurî ve mecburî mühür, Ocak, Kayık, Sal, Zehbiye, ihtisap paralarıyla diğer benzeri resim ve parçalardan bazı yerlerde bakayaya bırakıldığı görülmektedir. Bu gibi gelirlerden bakaya bırakılmayacağı gibi bunların bakaya meyanında bütçelere alınmaması da lâzım gelir.

4 — Kânunusaninin birinci gününde tespit olunacak sandık ve ambar mevcudunun 16/11/936 gün ve 175/4155 sayılı tahriratu umumiye gereğince Teşrinlerde ihzar, Kânunuevvelin ilk on beşinde tasdik ve ikinci kânunun birinde tatbiki icap eden bütçelere alınamayacağı aşikârdır. Ancak Malî yıl içinde hesabı kat'î neticesinde varidat fazlası veya tahsisat tasarrufu olarak biriken mevcutların madde ve fasılları gösterilerek alınacak munzam tahsisat kararıyla bütçeye alınması ve sarfi mümkündür.

Keyfiyetin ilgili Daire ve Köy İdarelerine tebliğini rica ederim.

5 — Vilâyetlere, Umumî Müfettişliklere, Teftiş Heyeti Reisliğine ve U. Müdürlüklere yazılmıştır.

Mahallî İdareler Umum Müdürlüğü 3 Daire

Reisliği H. S. M.

Özü:

Köy ve kasabalarda sivrisinek üreten yuvaların izalesi H.

Sayı: 438/21122

Gün:

1 — Bazı köy ve kasabalarda küçük say mükellefiyeti ile izalesi mümkün su birikintilerinden hâsıl olan bataklıkların henüz tamamıyla kurutulmadığı, kurutulanların da sızıntı ve akıntılarının muntazam hark

kanal ve çukurlara alınmaması, teşhir ve yahut tefcir ameliyeleriyle de giderilmemesi yüzünden tekrar sivrisineklere yuva olacak hale geldiği ve bin netice bu gibi yerlerde sıtma vakalarının baş gösterdiği görülmektedir.

2 — Köy kanununun 13 üncü maddesinin 1, 3, 5, 6, 7, 8, 9, Belediye kanununun 15 inci maddesinin 26, 27, 35 inci fıkraları, Sıtma mücadelesi kanununun 4, 6, 7, 9,10,12,17 ve 18 inci maddeleriyle bu kanuna ait talimatnamenin 12, 13,15,16 ve 18-22 inci maddeleri, 3644 sayılı tapu kanununun 11 inci maddesi bu gibi küçük su birikintilerini kurutmaya ait çalışmalarda halkın yapmağa mecbur buldukları mükellefiyetlerle bunları takip ve temin ile mükellef teşekkülleri ve teyit kuvvetlerini, kurutulan yerlere ait haklan sarahatle tayin ve tespit etmiştir. Köy kanununun 43, 47 ve 48 inci maddeleri de her şeye tercihan çalışma programlarında başa alınması mecburi sağlık işlerinin geri bırakılması halinde veya iş birliği yapılmasında köyler arasındaki ihtilâfın hallinde idarenin müdahale hak ve salâhiyetlerini göstermiştir.

Az çok sulak olup da zeriyyatta Salih olmayan arazinin (veya fennî ameliyelere rağmen tamamen sızıntıları ve sulaklıkları giderilmeyen yerlerin; kökleri çok su emen okalıptüs, Söğüt, Kavak... gibi fidanlar ile ağaçlandırılması ve buraların sivri sinek üremeyecek halde muhafazası için köy kanununun 13 üncü maddesinin 16 ve 14 üncü maddesinin 8, 9. 29, belediye kanununun 15 nci maddesinin 33 üncü fıkralarından Orman kanununun 80, 86 inci maddelerinden de istifade etmek tamamen mümkündür.

Ayrıca 24.8.936 gün ve Vilâyetler İdaresi 4035.10.4.937 gün ve köy 2911, 2.3.939 gün ve köy 3006 sayılı tamimlerde de kâfi izahat bulunduğu gibi fennî gübrelikler ve halâlar hakkında Sıhhat ve İçtimâî Muavenet Vekâleti neşriyatından 59 numaralı (Köy sağlık korucularına sağdıç) adındaki eserde de krokiler ve lüzumu bilgi vardır.

3 — Umumî sağlığı bozabilecek, bin netice vatandaşların çalışma kabiliyetini ve istihsal kudretini sarsabilecek mahiyette bulunan bu durumların izale ve imhası için yurdun her tarafında Belediye ve Köy İdarelerimizin Devlet sağlık teşkilatıyla iş birliği yaparak; lüzumlu yerlerde Nafia memurlarımızın teknik mesailerinden de istifade edilerek

tamamen bedenî mesaiye dayanan bu mükellefiyetleri 941 yılı İş program ve takvimlerinin bağına almaları zarurî görülmüştür.

Millî sağlığı takviyeye matuf bu çalışmaların tamamen müspet bir netice verebilmesi için İdare âmirlerimizin de bu mesaiyi bizzat devamlı surette takip etmeleri lâzımdır Bilhassa gezici sağlık memurlarının ve köy sağlık korucularının su birikintilerinin kurutulmasında, halâ, lağım ve çukurlarıyla çeşme, kuyu, pınar, hark, değirmen yolu, bulaşık su birikinti ve akıntıların tanziminde, süprüntü ve gübreliklerle yerlerinin tespit, temin, naklinde, sızlıkların temizlettirilmesinde; Ziraat ve Orman memurlarının da bu işe yarar tohum ve çelikten fidan yetiştirme ve ağaçlandırma işlerinde sıhî direktifler vererek mükelleflere bizzat rehberlik etmeleri ve bu surete vatanş zaman ve emeğinin heder edilmemesine itina olunması icap eder

Ayrıca bu çalışmalarda Belediye ve Köy İdareleriyle sıtma mücadele heyetlerinin daha muvaffak bir neticeye ulaşabilmeleri için yukarda sözü geçen kanun, talimatname ve tamimlerle buyruklanan mükellefiyet ve vazifelere ait kanunî hüküm ve müeyyidelerin, umumî tebliğlerin Dairelerince tevhidden alâkadarlara tevziyle bir daha nazarı dikkatlerinin bu esaslı sıhhat vazifesine celp edilmesi muvafık olur.

Keyfiyetin alâkadar Dairelerle Köy ve Belediye idarelerine gereken direktifleri birlikte tebliğ buyrulmasını, elde edilecek neticeden de peyderpey bilgi verilmesini tamimden rica ederim

4 — Umumî Müfettişliklere, Umum Müdürlüklere ve Vilâyetlere yazılmıştır

Jandarma G. Komutanlığı

Özü:

J. kıtaları tabirinin kutulama talimatından silinmesine dair.

Sayı: 160212/14186

Gün: 3/12/940

1 — Cumhuriyetin 17 nci yıl dönümünün bayramını kutulama talimatında;

2771 sayılı Ordu dâhili hizmet kanununun 4 eli maddesine ve bu kanunun sureti tatbikini gösteren talimatnamenin 653 üncü maddesi ile 4 3/1933 tarih ve İcra Vekilleri heyetinin 13963 sayılı kararnamesiyle kabul edilen askerî merasim talimatnamesinin birinci maddesinin 5 ve 6 ncı fıkralarına aykırı olarak jandarma X hakkında bazı hükümlerin konulduğu ve yanlışlıkla bazı yerlerde bu hükümlere olduğu görülmüştür.

Cumhuriyetin 17 nci yıl dönümünün bayramını kutlama talimatının 22 ci maddesinde geçiş sırası tespit edilirken jandarma ordudan ayrılmış ve (Ç) fıkrası olarak polisle birlikte yazılmıştır. Hâlbuki yukarıda arz ve izah edildiği veçhile jandarma merasim ve protokolde ordudan farksızdır. Ve sabit jandarma kıtaları toplanarak merasime iştirak ettirilmez. Gelecek yıllarda da aynı yanlışlığın yapılması muhtemel bulunduğuundan talimatnamenin 22 nci maddesinin (Ç) fıkrasındaki polis yazısından sonra (J. Kıtaları) tabirinin silinmesi için muktezi muamelenin yapılmasına ve vekâletimizde bilgi verilmemesine müsaadelerini arz eylerim.

2 — Cumhuriyet Halk Partisi Genel Sekreterliğine yazılmış ve bilgi için Vilâyetlere tamim edilmiştir.

Hususî İdareler Tekâüt sandığı İdare Heyeti Reisliği

Özü:

940 Malî yılı tekaüt sandığı ortaklık payı H.

Ek.

2

Sayı: 2957

Gün: 3 12/940

2 Şubat 940 tarihli ve 246 saydı umumî tebliğ ektir:

1 — 940 Malî yılı Tekâüt sandığı ortaklık payına %c 4 nispetinde munzam tahsisat ilâvesi suretiyle yeni sene iştirak hissesinin geçen sen olduğu gibi % 6 üzerinden tahakkuk ettirilmesi önce Vilâyetinize tebliğ edilmişti.

Munzam tahsisat hakkındaki Yüksek İcra Vekilleri heyetinin 7/7/ 940 tarihli ve 13894 sayılı kararı sureti leffen gönderilmiştir,

2 — Bütçeler üzerinde yapılan tetkikatta; bazı vilâyetlerce tahsisat miktarının noksan hesaplanmış olduğu görülmüştür. 2097 sayılı kanunun 2 ve 7 inci maddelerine istinaden Yüksek İcra Vekilleri heyetince ittihaz buyurulan karar veçhile tekaüt sandığı ortaklık payının maaşta tertipleri umumî yekûnunun % 6 sı nispetinde tahakkuk ettirilmesi ve bu miktar tahsisatın tamam olarak bütçeye konulması zarurî bulunmaktadır.

Vilâyetlerin 940 yılı maaşta tertipleri yekûn ile % 6 hesabıyla bütçeye konulması lâzım gelen iştirak hissesi tahsisatını ve bu hisseden noksan konulup da münakale suretiyle tamamlattırılması lâzım gelen miktarı gösterir liste ilişiktir. Listede gösterildiği vilâyetiniz bütçesine noksan konan tekaüt sandığı iştirak hissesi miktarı lira kuruş için biran önce tahsisat teminiyle münakale işinin malî yıl bitmeden önce neticelen dirilmesi icap eder.

3 — Muhtelif vesilelerle de bildirildiği veçhile emekli ve öksüzlerin maaş, ikramiye ve sair istihkaklarını karşılayabilmek için sandığın ihtiyat mevcudu bulunmayıp bu kabil istihkaklar ancak vilâyetlerden yapılan tahsilatla ödenebilmektedir. Bu itibarla esasen taksit müddeti de hulul etmiş olduğu göz önünde tutularak 940 ortaklık payı bakiye borcunuz lira kuruşun diğer masraflara tercihane sandık namına mahallî Ziraat Bankasına tediyeşi hususunun teminini ve neticelerinden malûmat verilmesini ehemmiyetle rica ederim.

2

13894

1940 malî yılı vilâyet bütçelerine 2097 sayılı kanun mucibince konulacak olan % 2 tekaüt sandığı iştirak hissesinin bu sene zarfında tahakkuk edecek hususî idare mütekahtlerine ait maaş ve masrafları karşılayamayacağı anlaşıldığından, Vilâyet bütçelerinin maaş tertiplerinin %

4 ü nispetinde ekleme tahsisatı konulması; Dâhiliye vekilliğinin 28/6/1940 tarih ve 288/11268 sayılı teklifi üzerine 2097 sayılı kanunla bu hususa müteallik nizamnamenin 7 inci maddelerine tevfikân İcra Vekilleri Heyetince 7 Temmuz 1940 tarihinde kabul olunmuştur.

Hususi idareler Tekaüt sandığı idare Heyeti Reisliği

Özü:

Sandık iştirak hissesi h
akkandaki Divanı karan
suretinin gönderildiğine dair:
Ek.

1

Sayı: 3175

Gün: 23/12/940

11/11/940 tarihli ve 2692 sayılı umumi tebliğ ektir:

Hususi idareler tekaüt sandığı idare hesabının tetkik ve muhakemesi neticesinde 2 inci dairece ittihaz olunan karar hakkındaki Divanı muhasebat reisliğinden alman 14.12.940 tarihli 173138.4209 sayılı yazının bir örneği ilişik olarak gönderilmiştir.

Sandık iştirak hissesinin ertesi seneye devredilmesi Divanca da kabule şayan görülmemekte olduğundan bu tertipten katıyen borç devredilmeyerek mevcut tahsisatın senesi içinde behemehâl tesviyesi için şimdiden icap eden tedbirin alınmasını ehemmiyetle rica ederim.

Divanı muhasebat Reisliğinden Dâhiliye vekâletine yazılan

14/12/940 tarihli ve 173138/4209 sayılı yazı suretidir.

Hususi idareler tekaüt sandığı muhasipliğinin idare hesabının tetkik ve muhakemesi sonunda: 2097 sayılı kanunla tesis ve teşkil edilmiş olan bu idarenin varidatı hususi idare bütçelerinin maaşta tertiplerine

mezu tahsisat üzerinden kanunî nispet dâhilinde alınmakta olan esas ve ekleme iştirak hissesinden ibaret olup bu hisselerin vilâyetlerce senesi içinde merkeze gönderilmesi ve bu tertipten bakaya devredilmemesi muktezi bulunduğundan Vilâyetlerin nazarı dikkatlerinin celbi hususundaki temin buyrulması ikinci daire kararıyla arz olunur

Seferberlik Müdürlüğü

Özü:

Sayı: 2293

Gün: 11/12/940

1 — 15/11/940 tarih ve 2/14660 numaralı kararname ile tatbik mevkiine giren, ışıkların söndürme ve karartılması tatbikatına ait hükümlerinin tadili hakkındaki 2/14850 sayılı kararname 11/12/940 gün ve 4683 sayılı resmî gazetede intişar etmiştir.

Neşri tarihinden muteber olan bu kararname mucibince:

A — Umumî tenvirat: Yukarıda tarih ve numarası yazılı kararnamenin meriyet mevkiinde bulunduğu müddet zarfında belediyelerce alınmış olan havaya karşı maskeleme tertibatı baki kalmak şartı ile normal renkli umumî tenvirata müsaade edilmiştir.

B — Resmî ve hususî binalarda iç ve dış ışıkları lüzum görülecek zamanlarda ani tecrübeler yapılacağından alınmış olan tertibat muhafaza edilmek şartı ile normal tenvirata müsaade olunmuştur.

C — Açıkta inşaat tenviratı: Serbest bırakılmıştır.

D — Nakil vasıtaları: Evvelki kararname ile kabul edilmiş olan maskeleme sistemi baki kalacaktır.

E — Tahmil ve tahliye ve Nafia işleri ve deniz fenerleri tenviratı, normal zamanlarda olduğu gibi cereyan edecektir.

2 — Vilâyetlere ve U. Müfettişliklere yazılmıştır.

3 — Seferberlik Md. (2293) sayılıdır.

Seferberlik Müdürlüğü

Sayı: 2214

Gün: 29/11/940

Passif korunma hizmetine ait (Gaz arama ve temizleme takımlarının çalışma tarzları ve teçhizatı) talimatından kazalar adedince posta ile gönderilmiştir.

Vekâlette fazlası olmadığından tekrar talepte bulunulmamasını ve bu talimatların alındığının bildirilmesini dilerim.

Seferberlik Müdürlüğü

Sayı: 2316

Gün: 21/12/940

1 — M.M. Vekâletinden alınan nakil vasıtaları sayımına hazırlık hakkındaki 10.11.940 tarih ve Ordu D. Ş. 3. 38460 sayılı yazı örneği aşağıdadır:

2 — M. M. Vekâletince Vilâyetlere ve şubelere gönderilecek olan talimatına göre bu işin noksatsız yapılabilmesi için gereken hazırlıkların şimdiden alınmasını ehemmiyetle rica ederim.

3 — U. Müfettişliklere ve Vilâyetlere (Kaza adedince) yazılmıştır.

**M.M. Vekâletinin 10 11/940 gün ve Ordu 1). Ş. 3. 38460 sayılı
yazısı suretidir**

Dâhiliye Vekâletine

1 — 934 senesinden beri nakil vasıtaları tahriri yapılmamıştır. Bundan başka son bir sene içinde ordu için mubayaalar yapılması dolayısı ile yurttaki nakil vasıtalarının miktarında büyük değişiklikler hâsıl olmuştur. Bu sebepler dolayısı ile memlekette mevcut nakil vasıtalarının bilinmesine zaruret hâsıl olmuştur.

2 — Bu ihtiyacı karşılamak üzere orduya elverişli olan nakil vasıtaları ilişik sayım talimatına göre M. M. Mükellefiyeti komisyonları tarafından kazalarda bizzat komisyonlar ve köylerde de ihtiyar heyetleri marifetiyle sayılacaktır.

3 — Sayım talimatı ve sayım cetvelleri Vekâletçe bastırılmakta olup doğruca Askerlik daireleri namına gönderilecek ve askerlik dairelerince M. M. Mükellefiyeti komisyonlarına tevzi edilecektir. M. M. Mükellefiyeti komisyonları sayım talimatından her köye birer tane ve sayım cetvellerinden yetecek kadar nüsha göndereceklerdir.

4 — Kasabalardaki sayım M. M. Mükellefiyeti komisyonlarınca yapılacaktır. M. M. Mükellefiyeti kanun ve nizamnamesine göre teşekkül edecek tahrir heyetine girecek askerî ve mülkî veterinerler veya mütehassis subayların tertibi için Valiler, kolordu ve askerlik mıntuka^ komutanları ile temas ederek Vilâyet ve kaza merkezlerindeki tahrir işini tanzim edeceklerdir. Bilhassa İstanbul, İzmir, Ankara gibi büyük şehirlerdeki motorlu nakil vasıtalarının tahririnde mütehassis subayların bulundurulmasını Kolordular temin etmelidirler.

5 — Sayım, mahallinde yapılacağı için sayım heyetlerine harcırah ve yevmiye verilmeyecektir.

6 — Samı talimatından Yüksek Başvekâlete, Dâhiliye, Maarif ve Ziraat Vekâletlerde, Genelkurmay Başkanlığına birer nüsha ilişik olarak sunulmuş, Kolordulara ve askerlik dairelerine de lüzumu kadar ilişik olarak gönderilmiştir. Sayım talimatı ve cetvelleri köylere gönderilinceye kadar icap eden hazırlıkların yapılmasını ve cetvellerle talimatın köylere gönderilmesini müteakip talimattaki esaslar dâhilinde sayıma başlanmasını ve kısa bir zamanda tamamlanmasını rica ederim.

7 — Sayımın talimatına göre ve ehemmiyetle yapılabilmesi için icap edenlere bu yolda tebligatta bulunulmasını, bilhassa köylerdeki öğretmen ve eğitimcilerin de İhtiyar heyetlerine yardımlarının temin buyrulmasını Dâhiliye, Maarif ve Ziraat Vekâletlerinden saygılarımla rica ederim.

8 — Sayımın hitam bulduğunu M. M. Mükellefiyeti komisyonları: doğruca Vekâlete bildireceklerdir.

9 — Sayımın sonunda numunesine göre doldurulacak nakil vasıtaları kuvveleri Kolordularca Vekâlete gönderilecektir.

10 — Bilgi için Yüksek Başvekâlete, Dâhiliye Vekâletine, Maarif ve Ziraat Vekâletince, Genel Kurmay Başkanlığına arz edilmiş ve gereği için Kolordu ve Askerlik mıntika komutanlıklarına, İstanbul K. ve Çanakkale Mst. Mv. K. tıklarına yazılmıştır.

**Dahiliye Vekâletince 1 12 940 dan 1/1/941 e kadar işi
biten emekli ve öksüzler maaşı tahsis listeci:**

Memuriyeti ve ismi	Nev'i tahsis
Aydın nüfus Müdürü Salih Yalçın	Tekaüt
Birinci Umumî Müfettişlik baş müşaviri Refet Kutbay	»
Şemdinan kazası eski kaymakamı ve Van mebusu İbrahim Arvas	»
Dikili tahrirat kâtibi Eşref Kızgın	»
Köprü tahsildarlığından mütekaif Ali Adanır	Yetim
Çanakkale hususî muhasebe tahsildarı İbrahim Korkut	Tekaüt
Kırşehir hususî muhasebe müdürü Mehmet Doğu	»
Akseki nüfus memuru Ahmet Külahçioğlu	Yetim
İstanbul belediyesi hesap işleri M. merkez tahsildarı	
Burhanettin Somer	»
Bakırköy belediye tahsil şubesi baş memuru Mehmet Saim Nazif	
Güray	»
Kasımpaşa nahiyesi müdürü B ah attın Ergen	Tekaüt
Karahanlı nahiyesi müdürlüğünden mütekaif ölü Salih Sunan	Yetim
Mesudiye eski nüfus memuru Haşan Er dönmez	Tekaüt
Ünye kazası hususî M. tahsildarı Müfredat kâtibi Haşan	
Er dönmez	»
Avanos kazası nüfus memuru Mehmet Özbek	Yetim
Erzincan nüfus müdürlüğünden mütekaif ölü Mehmet Kadri	
Şehrioğlu	»
Destek nahiyesi müdürü Osman Nuri Hergöner	Tekaüt
Karacabey hususî muhasebe eski tahsildarı Mustafa User	»

Hakkâri nüfus müdürü Mehmet Kemâl üzmen	»
Aydın H. M. 12 inci daire tahsildarı Raşit Korkut	»
Susurluk kazası nüfus memurluğundan mütekait Ali Galip Gürkal	Yetim
Mülga onuncu daire müdür muavini Süleyman Reşat Gürpınar	»
Silopi nahiyesi müdürlüğünden mütekait Rüştü Eralp	»
Evrakı umumîye müdürü Hüseyin Avni Alpkay	»
Silifke H. M. tahsildarı Emin Kayalık	Tekaüt
Bitik nahiyesi tahrirat kâtibi Yahay Sezgin	»
